

Paulus susula kaesan fee hataholi kamahele kala, lai kota Korintus Korintus kaesan

Soda-molek

¹ Susulak ia neme au mai, Paulus. Manetualain hele nala au so, fo dadik Yesus Karistus nadedenun. Ma ka'a Sostenes boe oo, haitua soda-molek neu ei. ² Au sulak susulak ia fee ei, fo Manetualain hataholi kamahehele nala lai kota Korintus. Ana hele nala ei fo dadik neu Ndia hataholi malalao nala, huu, ei mamahale Yesus Karistus so. Ndia boe oo, tao ei dadik malalaok sama leo basa hataholi kamahele fe'e kala sudi lai bee. Huu, sila boe oo, loke tulu-falik neme ita Lamatuan Yesus Karistus, fo Manetualain helu memak so, neme makahulun mai, fo haituan mai. Basa de, Ana dadik neu ita ma sila Lamatuan.✧

³ Au hule-haladoi neu Manetualain, ita Aman, ma Yesus Karistus, ita Lamatuan, fo Ala latudu Sila dale malolen neu ei, suek ei bisa masoda no sodak, mole, ma ndoo-ndoo.

Paulus nafada makasi, huu, hataholi Korintus asa namahehele nala

⁴ La'i-la'i esa au asaneda ei, na, au kokolak ua au Lamatuang, ae, "Makasi no'uk neu hataholi Korintus asa namahehele nala!" Huu, Lamatuak natudu Ndia dale malolen neu ei so, huu ei

✧ **1:2** Hataholi Nadedenu nala Tutuin 18:1; Yoel 2:32

mamahele makandoo neu Yesus Karistus, fo Ana haituan mai so. ⁵ Boe ma Ana tao ei mabe'i makalala'ok basa ues mata-matak so, huu, ei mamahehele mala ndia. Ndia tao nala ei mamasu'i, nai ei dale mala. Huu ndia, de, ei bubuluk tebe-tebe dede'a kasosoak ia, la'eneu Ndia dala sodan. Ei boe oo, bubuluk dalak bee ndia neulaun seli, fo mafada hataholi la'eneu Karistus. ⁶ Ndia natudu, nae, dede'a kala fo ai mafada ei so, la'eneu Karistus ndia, naoka natea nai ei dale mala so. Huu ndia, de ei bei mamahele tebe-tebe, mae, dede'a kala sila ndoos. ⁷ De, ei simbo basa dede'a malole, fo Lamatuak Dulan ba'e fee Ndia hataholi nala. Taa to'a hata esa boe. Boe ma ei mahani-mahani faik ndia, fo dei fo Lamatuak buka natudu ita Lamatuan Yesus Karistus, neu basa hataholi la. ⁸ Karistus ndia tao natea ei, suek ei mahele makandoo losa Ana fali main neni daebafok ia mai. No leondiak, na, ei taa tuda, ma taa hambu hataholi soli salak neu ei. ⁹ Ita bisa tamahale teu Manetualain Dede'a-kokolan, huu, hata fo Ana kokolak ndia, Ana taon dadi. Ma memak neu ko Ana tao dede'a kala ia, fee ei. Huu Ndia ndia, soi dalak, suek ei malelak neulalau Ndia Anan, fo ndia ita Lamatuan Yesus Karistus.

Ei salani kala musi dadik esa; boso masida kala

¹⁰ Tolanoo susue nggalei! Nai dede'ak ia, au kokolak unik ita Lamatuan Yesus Karistus na'den. De, au hule tebe-tebe, fo ei hahae masisimbo bafak leo. Tehuu masusua, fo ei masoda dalek esa, ma boso masida kala. Ei musi dudu'a naluk no'u, fo suek ei bisa bubuluk, mae, ei maena hihik esa.

11 Huu hambu hataholi neme ka'a inak Kloe uma isin mai lafada au, lae, ei luma bei masiswa bafak makandoo. 12 Au maksud leoiak: ei luma mae, “Au ia Paulus hataholin!” Ma luma lae, “Au ia Apolos hataholin!” Ma luma bali lafada lae, “Au ia, tungga Ama Pe'u!”* Fe'e kala bali lae, “Au amanene kada neu Karistus!”✧

13 Ei dudu'a mala talobee ia? Karistus bobonggi nala taa bisa lababa'e kala. Do, ei dudu'a mae, au ndia mate nai ai nnganggek soaneu ei? Taa bou! Do, ledoeik ala salani ei, pake au nadeng, fo tao ei maso dadik neu au hataholing do? Taa bisa hetu? 14 Au oke makasi neu Manetualain, huu, ledoeik au nai ele ua ei, au kada salani ka'a Krispus ma ka'a Gayus, ta hambu hataholi fe'ek.✧ 15 No leondiak, na, taa hambu hataholi bisa nae, “Ala salani au pake Paulus naden, de au dadik Paulus hataholin.” 16 (Eh, dei fo au asaneda. Au boe oo salani hataholi luma, fo sila Stefanus uma isi nala. Tehuu, au taa asaneda, mete ma au salani hataholi fe'ek bali, do taa.)✧

17 Huu Karistus taa nadenu au fo uu salani hataholi. Au ue tetebeng ndia, na ndia, tui-bengga hataholi la'eneu Yesus Hala Malolen. Tehuu mete ma au afada hataholi, na, Ndia taa nahiik au kokola malelang, fo atudu dede'ak anaseli. Huu, mete ma au kokolak leondiak, na, hataholi tala tao mbambalik neu tutuik la'eneu Karistus mamaten nai ai nnganggek.

* **1:12** Susula Malalaok dede'a Yunani nana sulak, nae, “Kefas”. Kefas ndia, na, Petrus nade fe'en. ✧ **1:12** Hataholi Nadedenu nala Tutuin 18:24 ✧ **1:14** Hataholi Nadedenu nala Tutuin 18:8; 19:29; Roma 16:23 ✧ **1:16** 1 Korintus 16:15

Karistus simbo Ndia koasan neme Manetualain mai

¹⁸ Hambu hataholi dudu'a nae, basa dede'a kala fo ai tuin la'eneu Karistus mamaten nai ai nggangek ndia, nggoan seli. Tehuu hataholi mata leondiak, dei fo nasida dook neme Lamatuak mai. Naa te soaneu ita, na, Karistus mamaten ndia, natudu Lamatuak koasan, fo tao nasoda ita teme ita sala-singgo nala mai. ¹⁹ Ndia sama leo ba'i Yesaya sulak nitak, nae,

“Manetualain nae,
‘Basa dede'ak kala fo hataholi malelak kala bubuluk,

neu ko Au ofe heni basa sala,
fo dadik dede'a sosoa taak.

Sila malelan mata leobeek boe oo,
neu ko Au nggali heni basa sala,

fo dadik neu dede'a sosoa taak.’”[☆]

²⁰ Makahulun, memak Lamatuak kokolak leondiak. Boe ma hatematak ia, ana dadi leobeek so? Hataholi malela kala, dadi leobeek? Mese anggama la, dadi leobeek? Ma hataholi malela dede'a kala, dadi leobeek? Mamanene sudik, baa! Lamatuak tao hataholi la sila sama leo hataholi nggoa kala so! Ana fe'a heni basa dudu'ak fo mana maokak nai daebafok ia so, ma taon leo sosoa taak.[☆]

²¹⁻²² Manetualain malelan ndia, anaseli. Huu, mae hataholi taok aon malelak, tehuu, sila dudu'a nala mesa kasa taa dai, fo ala bisa lalalak tebe-tebe Lamatuak. Mae leondiak, tehuu Lamatuak pake Ndia malelan, fo soi dalak fee hataholi so. Huu, makahulun, Ana dudu'a so, nae, “Mae hataholi lahetuk Au nadedenu

[☆] **1:19** Yesaya 29:14 [☆] **1:20** Ayub 12:17; Yesaya 19:12; 33:18; 44:25

nggala kada hataholi nggoa kala, tehoo mae talobee boe oo, Au musi adenu hataholi, fo neu nafada sala dede'a tetebes la'eneu Au.” Huu, Lamatuak naketu nalan so, fo pake heheluk fo Ndia nadedenu nala lenik ndia, de hataholi la bisa lamahele leu Ndia. Ana nahiik pake dalak ndia, fo tao nasoda hataholi la leme sila sala-singgo nala mai.

Tehoo hataholi taok Lamatuak dalan ndia, nggoak. Huu ndia de taa nau mbali Ndia nadedenun. Huu, hataholi Yahudi la, kada nau loke tanda heran nala, fo bisa lita Lamatuak koasan. Ma hataholi Yunani la kada nau lamanene dede'a malelak fo masok langgautek, tungga sila dudu'a heheli nala. ²³ Mae leondiak, tehoo ita fo dadik teu Lamatuak nadedenu nala, kada teu tafada hataholi, tae, “Manetualain haitua Karistus mai so, Hataholi ndia Ana helu memak so neme makahulun mai, fo haituan mai. Basa de hataholi fe'e kala mbaku lisan neme ai nggangek.” Faik fo hataholi Yahudi la lamanene tutuik ndia, tala simbok, huu tungga sila dudu'an, na, Hataholi fo Lamatuak sangga haituan mai ndia, taa bisa maten. Faik fo hataholi Yunani la lamanene tutuik ndia, ala dudu'a, lae, “Tutui nggoak ana seli ndia maa!” ²⁴ Tehoo hambu hataholi fo Manetualain hele nalan so, fo dadik neu Ndia enan. Sila luma leme hataholi Yahudi la, ma luma leme hataholi taa Yahudi la. Tungga sila, na, Karistus natudu neu sala, nae, Lamatuak koasan inahuun ana seli, ma Ndia malelan ndia, ana seli. ²⁵ Mae hataholi la taok Lamatuak dalan ndia nggoak, tehoo Ndia bei malelan lena heni sila. Ma mae ala lahetuk Lamatuak taa naena koasa hata-hata, tehoo Ndia

koasan bei inahuun lena heni sila.

²⁶ Tolanoo susue nggalei! Huu, ei bisa bubuluk au kokolang ia, asaneda ei nangatutuu-nambadedeim fo dadik Ndia enan. Tunggu hataholi timba-tain, na, nai ei lalada mala taa hambu hataholi malelak no'uk, taa hambu hataholi no'uk lele'a-nonolen, ma taa hambu hataholi no'uk neme bobongik fo manade inahuuk.

²⁷ Tehuu, Lamatuak nau hele nala hataholi fo taok nggoan anaseli, suek nakamamaek hataholi mana taok aon malelak. Ma Ndia boe oo hele sangga pake hataholi fo hataholi fe'ek taok taa naena koasa hata-hata, fo tao nakamamaek hataholi fo mana taok aon naena koasa. ²⁸ Boe ma, Ana hele nala hataholi kadi'i-taidaek fo taa naena nadek fo hataholi fe'ek lateme lakadadae kasa. Huu Lamatuak nau pake sala, suek tao hataholi mana taok aon nala ana seli, dadik sama leo sila soso-ndandaan taa bali. ²⁹ De, dei fo, mete ma hataholi nasale Manetualain, na, taa hambu hataholi esa boe, babamba kalak, nae, ndia, ana seli.

³⁰ Hataholi boso soso'uk aok, huu kada Manetualain mesa kana soi dalak, fo ei bisa maso dadik neu Yesus Karistus hataholin. Lamatuak ndia, tao Yesus dadik Hataholi fo mana fee Ndia malelan neu ita. Yesus ndia, soi dalak fo ita bisa mole to Manetualain. Yesus ndia, tao nala ita bisa tasoda ndoos ma malalaok. Ma Ndia ndia nakambo'ik ita teme salak koasan mai. ³¹ De hataholi boso soso'uk aok sama leo nana sulak so, nai Lamatuak Susula Malalaon, nae,

“See nahiik so'uk koa-kiok, na,
malolenak ala so'uk koa-kiok neu ita Lamat-
uan huu Ndia tatao-nono'in.

Boso ala soso'uk sila ao heheli nala!"☆

2

Ita musi teu tafada basa hataholi la, la'eneu Lamatuak Yesus mamaten nai ai ngganggek

¹ Tolanoo susue nggalei! Makahulun, faik fo au uni ei neti, au afada ei, Lamatuak buin fo makahulun hataholi taa bubuluk. Tehuu au taa uni dede'a-kokolak ndia, fo kokolak koaok. Ma au taa pake dede'a madema fo atudu au malela heheling. ² Faik fo au bei ua ei no'u, au dudu'ang leoiak: au nau atudu kada dede'ak esak, fo ndia Yesus Karistus. Ndia ndia, Hataholi fo Manetualain helu memak so neme makahulun mai, fo haituan mai. Tehuu ledoeik Yesus mai, hataholi la mbaku lisa Ndia neme ai ngganggek. Huu kada dede'ak ndia, fo au bubuluk no teteben.

³ Fain, fo au ua ei no'u, ameda au taa abe'i, ma au boe oo bii ma au dele.☆ ⁴ Au dala kokolang, ma au hehelung ndia, lofoanak. Huu au taa soba pake dede'a-kokolak lena-lenak, fo kokoe ei. Taa! Tehuu ledoeik au kokolang ndia, manggaledok so, nae, Lamatuak Dula Dale Malalaon heti au, ma Ndia koasan nai au dalek. ⁵ Huu, au dudu'a, taa malole mete ma ei mamahale neu Manetualain, huu kada ei mamane hataholi dede'a-kokola malelan. Malolenak ei mamahale neu Lamatuak, huu Ndia natudu Ndia koasan neu ei.

Manetualain nanoli ita la'eneu dede'a malelak tetebe sala

☆ **1:31** Yermia 9:24 ☆ **2:3** Hataholi Nadedenu nala Tutuin 18:9

⁶ Naa te, faik fo ai kokolak mia hataholi fo namahehelen matea so, na ai manoli pake dede'a-kokola malelak. Tehuu taa malelak tungga hataholi manai daebafok ia dudu'an, fo tungga hata fo hataholi mana to'u palenda la, lateme lanoli nai hatematak ia. Huu sila ndia, dei fo mopo heni sala. ⁷ Tehuu kada ai manoli dede'a malela kala fo mana konda neme Manetualain mai. Huu lele uluk ele, Lamatuak nafuni dede'a kala sila. Tehuu hatematak ia, Ana naketun so, fo buka buik ndia neu ita, fo natudu ita anaselin neu hataholi la mana tao aok malelak. ⁸ Tehuu hataholi fo hatematak ia to'u palenda, tala bubuluk tebe-tebe Lamatuak malelan. Huu, mete ma ala bubuluk, na, taa bisa ala mbaku lisa ita Lamatuan, fo anaseli ndia nai ai ngganggek.

⁹ Nai Susula Malalaok nana sulak la'eneu Lamatuak buin, fo makahulun nana nafunik, nae,

“Hambu dede'ak fo hataholi matan bei ta nita nitak,
 ma hambu dede'ak fo hataholi ndi'idoon bei ta namanene nitak,
 fo hataholi taa bisa dudu'a nalan.

Naa te, Lamatuak sadia memak basa dede'a kala sila so,

feen neu hataholi fo mana sue Ndia.”✧

¹⁰ Memak makahulun, hataholi taa bubuluk dede'a kala sila, tehuu hatematak ia, Manetualain pake Ndia Dulan so, fo tao nakambela dede'ak ndia neu ita.

Lamatuak Dulan ndia, bubuluk basa dede'a kala. Huu Ndia boe oo, palisak losa lutu-lutuk Lamatuak dalen. ¹¹ Ita esa-esak taena dula

✧ 2:9 Yesaya 64:4

hehelik nai ita dale nala. Huu ndia, de ita hataholi dudu'a ma tao dede'a kofe'e kala. Ma taa hambu hataholi fe'ek bubuluk no teteben ita dale nala, tehoo kada ita dulan mesa kana. Leondiak boe oo, no Manetualain. Taa hambu hataholi esa boe, fo ana bubuluk Lamatuak dalen. Kada Ndia Dulan mesa kana bubuluk no teteben.

¹² Ita simbo tala Lamatuak Dulan so, ma Ndia nafada basa dede'a kala neu ita. Huu ndia, de ita taa tungga hataholi nai daebafok ia dudu'an. Huu Lamatuak Dulan nai ita dale nala, de ita bisa talelak basa dede'a malole fo Ana tao fee ita so.

¹³ Dede'a kala sila fo ita tateme kokola kana. Huu, ai mafada dede'a kala fo Lamatuak Dulan nanoli ai. Boe ma ai manoli pake dede'a de'ek malelak fo taa tungga hataholi dudu'an. Tehoo ai manoli pake dede'a de'ek neme Lamatuak Dulan mai, neu hataholi mana nalelak Ndia.

¹⁴ Tehoo mete ma hambu hataholi fo taa nalelak Lamatuak Dulan, namanene ai kokola nala, na neu ko taa nau simbok no malole. Huu ana dudu'a, nae, "Hata ndia? Taa maso langgautek!" Naa te, mae leobee boe oo, hataholi ndia taa bisa bubuluk dede'a kala sila, huu ndia taa nasoda fo nanamba'ak no Lamatuak Dulan. ¹⁵ Hataholi mana masoda nanamba'ak no Lamatuak Dulan, bei fo bisa bubuluk basa dede'a kala sila, ma bisa bubuluk bee ndia ndoo sala. Tehoo hataholi fe'ek na taa uku lala hataholi ndia. ¹⁶ Taa bisa maa. Huu nana sulak nai Susula Malalaok, nae: "See bisa bubuluk Manetualain dudu'an?"

Do see bisa nanoli-nafada Lamatuak?

Taa hambu hataholi esa boe!"[☆]

[☆] **2:16** Yesaya 40:13

Naa te, ita bisa bubuluk dede'a kala sila, huu Karistus tulun fo ita bisa dudu'a tungga Ndia dudu'an.

3

Ita hataholi kamahele kala musi tao ues dalek esa fee Lamatuak, ma boso masisimbo bafak kii-konak

¹ Tolanoo susue nggalei! Fain, au bei nai ndia, ei sama leo hataholi fo bei ta nanamba'ak neulalau mia Lamatuak Dulan. Huu kada ei tungga ei hihii-nanau heheli mala, sama leo hataholi basa faik. Huu ndia, de, au taa bisa kokolak ua ei, sama leo ua hataholi lasik, huu ei sama leo kakana ana kala. ² Au musi anoli ei kada la'eneu dede'a da'uanak, huu ei bei ta mahehele simbok dede'a mabela, sama leo kakana anak fo bei ta bisa na'a mbaa. Naa te ei musi dadi balakaik sama leo hataholi inahuuk fo nateme na'a mbaa. Tehuu hatematak ia ei bei sama leo kakana mbimbilanak fo kada nalelak ninu ina susu oen. ³ Huu ei bei dudu'a sama leo hataholi fo kada tungga sila hihii-nanau hehelin. Mete ma hataholi lena heni ei, na, ei dale hedi, ma masisimbo bafak kii-konak! Huu ndia de au ae, kada ei malelak tungga ei hihii-nanau heheli mala. No leondiak, na, ei sama leo Lamatuak taa hataholin. ⁴ Huu, ei luma mae, “Au ia, Paulus hataholin!” Ma hambu luma lae, “Au ia, Apolos hataholin!” La'i-la'i esa, ei kokolak leondiak, fo ei matudu, mae, ei sama meuaok leo Lamatuak taa hataholin.✧

Ei ia, sama leo osi esa

⁵ Naa te Apolos ndia, na see? Ma au, Paulus ia, na see? Huu ai dua nggai ia, kada dadik hataholi nadedenuk. Ai ndia matudu dalak fo ei bisa mamahele neu Karistus. Apolos nakalala'ok ues tungga Lamatuak palendan. Ma au boe oo leondiak! ⁶ Au ndia makasososan afada ei la'eneu Karistus. Ndia sama leo au ndia sele bini. Basa de, Apolos mai nanoli ei. Ndia sama leo, ndia ndia tetee bini fo au sele kala sila. Tehuu Manetualain ndia, Ana tao bini ndia moli dadik inahuuk.✧

⁷ De, mana sele ma mana tetee bini sila taa kasosoak. Kasosoak ndia kada Manetualain, huu Ndia ndia tao bini sila moli. ⁸ Hataholi mana selek, ma hataholi mana teteek, ala tao ues leu esa, sama leo ala lai buaok esa. Ma, basa hataholi mana makalala'ok Lamatuak uen, dei fo Ana bala sila sosota nala. ^{9a} Huu, ita sama-sama dadik Lamatuak hataholi mana tao uen. Ma ei dadik sama leo Lamatuak osin, fo Ana nau taon.

Ei ia, sama leo uma esa

^{9b} Leondiak boe, ei sama leo uma esa fo Manetualain sangga nambadedein. ¹⁰ Lamatuak natudu Ndia dale malolen neu au so. Huu ndia, de au sama leo ndolu langgak. Basa de, Lamatuak tulun au, ma nanoli au, suek au anoli dede'ak huun neu ei, neme makasososan mai fo tao fanderen matea nai ei soda mala. Basa de, hataholi fe'ek boe lanoli ei, fo ala lambadedein neu fanderen fo au taok ndia so. Ma ndolu esa-esako musi tao neulalau, fo nambadedei tetebes. ¹¹ Hambu fanderen matea so. Fo ndia Yesus Karistus. De, taa hambu hataholi bisa

✧ **3:6** Hataholi Nadedenu nala Tutuin 18:4-11, 24-28

nambadedei fanderen fe'ek, nai ei dale mala, huu Lamatuak tao fanderen tetebes neun so.

¹² Neu ko hambu hataholi nau nambadedei uma neu fanderen ndia, pake bua mata-mata kala. Hambu mana nau pake bua mabeli leo lilo mbilas, lilo fulak, do batu manggahadok. Hambu mana pake bua biasa leo ai, do fii.

¹³ Ndolu la esa-esako uen nana nitak, ma basa hataholi la bubuluk ndia uen ndia, malole do taa. Huu Lamatuak nau uku-sudi kana sama leo Ana pake ha'i fo natudu hataholi esa-esak uen fo hambu nakatataka do taa. ¹⁴ Mete ma uku-sudi hataholi esa uen nenik ha'i so no buas fo ana pakek ndia, bei nahele, na, dei fo Lamatuak fee ndia nggadin nai lalai. ¹⁵ Ma mete ma uku-sudi hataholi uen pake ha'i, ma bua sala fo ana pakek sila fo nambadedein neu fanderen, de ha'i na'a henin, na, Lamatuak taa fee hataholi ndia nggadi. Tehuu ndolu ndia, bei bisa nasoda, mae sama leo hataholi mana malai neme uma ha'i na'a henik ndia, ma uak maten.

Ei ia, sama leo Lamatuak uma huhule-haladoin esa

¹⁶ Ei musi bubuluk, mae, ei boe oo, sama leo Lamatuak uma huhule-haladoin esa, ma Ndia Dulan boe oo, leo nai dalek.✧ ¹⁷ Ma mete ma hambu hataholi tao nakalulutu Lamatuak uma huhule-haladoin, fo Ndia mamana leleon ndia, na, manea leo! Dei fo Lamatuak boe, tao nakalulutu ndia! Huu Lamatuak uma huhule-haladoin ndia, malalaok. Huu ndia de ei boe oo, musi malalaok.

¹⁸ Ei boso kedi seluk ei aom! Mete ma o tao aok malelak, ma bubuluk basan tungga hataholi

✧ **3:16** 1 Korintus 6:19; 2 Korintus 6:16

daebafo hatematak ia nalelelan, na, manggale-dok so, fo o taa bubuluk hata esa boe. Mete ma o mamedak so, mae, o taa bubuluk hata-hata, bei fo o bisa mulai manoli. ¹⁹ Hataholi daebafok ia dudu'an ndia, Manetualain taok nggoak. Huu nai Susula Malalaok nana sulak, nae:

“Hambu hataholi ana taok aon leo malelak,
tehuu dei fo Lamatuak pake sila dudu'a
manggalau heheli nala,
basa de ika nasafali sala, fo tao nakalu-
lutu sala!”[☆]

²⁰ Nai baba'e fe'ek nana sulak, nae,
“Ita Lamatuan bubuluk so, hata fo hataholi
malela kala bei dudu'a,
ma hataholi musi bubuluk sangga taon
leobee,
Ana bubuluk so, kada ala dudu'a dede'a soso
taak.”[☆]

²¹⁻²² De, ei boso soso'uk hataholi, mae, ndia anaseli. Huu, Lamatuak ndia so'u hataholi fo nalangga ei. Basa-basan nana sadiak soaneu ei. Au, ka'a Apolos ma ka'a Pe'u* boe, nana sadiak dadik neu ei malanggan. Ma basa dede'a kala malai daebafok ia boe oo, nana sadiak soaneu ei so, mae ei masoda do mate, mae hatematak ia, do dei fo, basa-basan nana sadiak soaneu ei. ²³ Ma, ei nana sadiak dadik neu Karistus ena nala. Ma, Karistus dadik Manetualain enan!

4

Karistus haitua nadedenu nala sudi leni bee leu

[☆] **3:19** Ayub 5:13 [☆] **3:20** Sosoda Koa-kio kala 94:11 * **3:21-22**
Susula Malalaok dede'a Yunani nana sulak, nae, *Kefas*. *Kefas*
ndia, na, Petrus nade fe'en ndindia.

¹ De, ei musi taok ai leoiak: boso soso'uk ai, huu ai ia, kada Karistus hataholi nadedenu nala. Ma Manetualain namahele ai fo manea neulalau Ndia dede'a nala fo makahulun nana nafunik. ² Hataholi mana manea ndia lamatuan bua nala, ana musi dadik hataholi fo mana tao tungga ndoon. ³ Leobee no au? Au tao ues tungga ndoon, do taa? Au taa mbali ei, fo ei timba-tai au leobeek. Ma au taa mbali hataholi fe'e kala fo ala timba-tai au leobeek. Au boe oo, taa mbali timba-tai au ao-ina heheling leobeek boe. ⁴ Huu, mae au daleng nae au malole so, tehoo bei ta bubuluk ndia ndandaan nae au malole. Sosoan ndia, Lamatuak timba-tai au leobeek. ⁵ Boe ma, ei boso taok ao mala dadik neu mana maketu dede'ak fo timba-tai hataholi fe'e kala. Mahani Lamatuak fafali main. Huu Ndia ndia, neu ko buka basa dede'ak lala'en. Ndia ndia hela kalua dede'a manggalauk fo hataholi lafunin nai makiuk dale. Ana sangga natudu dede'a kala fo hataholi dudu'an lai sila dale nala. Basa na, Manetualain koa basa hataholi mana tao dede'a malole so.

⁶ Tolanoo nggalei! Au akokola la'eneu au ma ka'a Apolos, sama leo au fee conto, fo, ei bisa manoli dede'ak esa neme ai mai, leoiak: *Kada tao tungga dede'a kala fo nana sulak nai Lamatuak Susula Malalaon. Boso tao tungga fe'ek bali.* Mete ma ei manoli dede'ak esa, na, boso muak esa boe, ma kokolak koaok huu ei miak hataholi esa, ma makadadaek hataholi fe'ek. ⁷ De, leobee? Ei tao aok malole lena heni neme fe'ek kala mai do? Bosok! Huu basa hata fo ei simbok ndia, ei hambun neme Manetualain mai. De, mete ma leondiak, na, hatina de ei koao,

nonook leo ei masusua heheli? ⁸ Sama leo basa-basa ei paluuk, ei hambun so, leo ei kamasu'ik. Boe ma ei tao aok leo hataholi inahuuk ma manek, naa te ei basa nggei ta dadi hata-hata. Huu, basa-basa ei paluuk kala sila, Lamatuak fefeen ndia. De mete ma ei dadik manek tetebes, na, fama ai boe oo bisa to'u palenda no'u mia ei hetu?

⁹ Ai ia, fo Manetualain nadenu ai, mini sudi bee miu nai daebafok ia, fo tui-bengga hataholi la'eneu Karistus. Tehuu la'i-la'i esa au dudu'a nonook leo Lamatuak nadenu ai mambadeik nai dea nalan seli, sama leo hataholi bui fo nahani sila huhuku maten. Boe ma Ana fee basa hataholi malai daebafok ia, ma Ndia ata nala malai nusa-sodak, fo lanilu ai. ¹⁰ Ei ana seli so maa! Huu hambu hataholi taok ei malelak, huu ei nanamba'ak mia Karistus. Tehuu ala taok ai ia, nggoan seli, huu ai dadik Karistus hataholi nala. Fama hataholi lae-hetuk ei ia, balakain seli so. Tehuu ai ia, balakain taa. Fama hataholi so'u dema-demak ei. Tehuu ala taa fee hadak fa boe neu ai. Ana seli tebe maa! ¹¹ Losa hatematak ia boe, ai mameda ndoe ma maa mada. Ai balo'a papake nala kada manggenggeok. Hataholi la lambue mbomboko ai. Ai dadik hataholi mana leulaak fo uma nala taa. ¹² Ai tao ues sota-mate minik ai lima heheli nala. Mete ma hataholi la kokolak mata-matak la'eneu ai, na, ai bala mae, "Ai moke fo Manetualain tao dede'a malole neu ei." Mete ma hataholi tao lakatoto'ak ai, na, ai hele mala kada nakatatak.* ¹³ Mete ma hataholi kokolak laboboo ai nade malolen, na, kada ai hele mala balan minik kokola dede'a banggana'uk.

* 4:12 Hataholi Nadedenu nala Tutuin 18:3

Mae leondiak boe oo, tehoo hataholi bei tao ai leo seseek fo kadafu manggenggeok, fo nandaa nggali henin.✧

¹⁴ Au sulak dede'a kala sila, taa sangga tao mala ei mae. Tehoo au sangga ka'i ei, huu au sue ei, sama leo ana heheli nggala. Huu ndia de, au afada ei, fo fali tungga dala ndoos. ¹⁵ Mae, hataholi lifu-lifu kala bisa latudu ei dalak la'eneu Karistus, tehoo kada au mesang dadik neu ei amam. Huu, au ia, hataholi makasososak fo afada ei la'eneu Yesus Karistus Tutui Malolen. Huu ndia de, ei bisa mamahela neu Ndia. Au tao leondiak, huu au nanamba'ak neulalau ua Ndia.

¹⁶ De, au oke fo ei tao tungga neulalau hata fo au taok.✧

¹⁷ Huu ndia de, au haitua Timotius neti, fo tulun ei. Au sue ndia, sama leo au ana heheling. Au amahela ndia, huu ndia boe oo nasoda nanamba'ak no ita Lamatuan. Dei fo ana tulun ei, fo tao nasanenedak au dala sodang. Au sodang leondiak, huu au nanamba'ak ua Yesus Karistus, fo Lamatuak haituan mai so. Ma ndia boe, sama leo au anoli hataholi salani kala mana makabubuak sudi lai bee.

¹⁸ Hambu neme ei mai dudu'a, mae, au taa dadi uni ndia uu. Huu ndia de, ala dadik langga batuk. ¹⁹ Tehoo mete ma ita Lamatuan nau, na, taa dook so bali, huu au uni kota Korintus uu. Basa de dei fo au bubuluk memak, mete ma hataholi la ia kokolak koaok, do tetebes laena koasa! ²⁰ Huu Manetualain ndia, Manek fo naena koasa. Boe ma Ndia hataholi nala taa bafa mana lamek, fo lambadadei hataholi namahehelen,

tehuu ala pake koasa tetebes. ²¹ Boe ma, ei hihim leobeek? Mete ma au mai, na, au kokolak hala belak, ma huku ei do? Do, au mai atudu susuek ma dale malole?

5

Hambu hataholi nai salanik dale nakaminak inak

¹ Au amanene, lae, hambu hataholi esa nai ei salanik dale, nakaminak inak. Naa te, ana taok ndia, manggalaun lena hataholi taa mana malelak Manetualain. Huu, nambue sunggu no ndia ina mbala hehelin.* ² Tehuu ei koaom anaseli! Teteben, ei musi mamede mae, ma dale hedi. Hataholi leondiak ndia, ei husi makadodoo kana!

³ Mae ita kodoo esa no esa, tehuu au daleng nai ei. De, au aketu hataholi manggalauk ndia dede'an so, sama leo au manai ndiak. ⁴ Au aena hak fo aketun leondiak, huu Yesus dadik neu ita Lamatuan, ma au ia, Ndia nadedenun. De, ei musi manggatuuk makabubua, fo maketu dede'ak ndia, minik Lamatuak naden. Ma au daleng sama-sama no ei boe. ⁵ Basa na, ei musi fee hataholi ndia neu nitu la malanggan, fo mbo'i lota kana suek doo-doo boe ma hataholi ndia nggali heni dede'a manggalau kala, malai ndia dalen. Mete ma ita Lamatuan fali main, na, Ana bisa tao nasoda ndia neme ndia sala-singgo nala mai.

⁶ Taa malole mete ma ei kokolak koaok lae'neu hataholi mana tao manggalauk ndia! Boso mafalende henin, mae, ita seseok laluteik kada

* 5:1 Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 22:30

faak, fo tao natafuu loti katemak. Laluteik ndia, sama leo hataholi manggalaun. Boe ma, mete ma mbo'in ana tao manggalauk nai ei lalada mala, na, neu ko hataholi salani fe'e kala boe oo, tungga tao manggalauk.✧ ⁷ Husi heni hataholi manggalauk ndia neme ei salani mala mai. No leondiak, bei fo ei bisa masafali leo hataholi fo taa naena manggalauk bali nai ndia dalen so. Ei musi dadik leondiak. Makahulun, ala hala bi'ilombo ana fo salan taa fa boe, fo tao tunu-hotuk Paska. Nai fai makabuin ala tao lisa Manetualain Hataholi Malalaon, dadik tunu-hotuk fo tao nalalao ita dale nala.✧ ⁸ Makahulun, hataholi Yahudi la la'a feta Paska lenik loti taa pake laluteik fo taon dadik lepa-nggee. Hatem-atak ia, ita sama leo loti ndia fo taa pake laluteik. Huu ndia, de ita musi tanea aok, fo boso tao dede'a manggalau kala, ma boso tao hataholi fe'e kala dale nala hedis. Ita musi kokolak ndoos takandoo. No leondiak, hataholi lita, na, lae, ita tao basa-basan tungga ita dale malolen.✧

⁹ Makahulun, au sulak itak susulak, ae, “Boso seseok mua hataholi fo nambue tao eok no hataholi fo taa sila sao toun do sao inan.” ¹⁰ Au taa maksud, fo ei boso seseok mia *basa* hataholi manai daebafok ia, fo taa mana mbali Manetualain, do balena'o, do hataholi masapepekok fo pepeko nala hataholi buan, do mana songgo la. Huu, mete ma leondiak, na, ei musi makadodook mia basa hataholi manai daebafok ia. ¹¹ Tehuu hatematak ia, au kokolang ia, na ndia: ei boso seseok mia hataholi, fo nae ndia salanik, naa te

✧ 5:6 Galati 5:9 ✧ 5:7 Kalua neme Masir mai 12:5 ✧ 5:8 Kalua neme Masir mai 13:7; Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 16:3

nambue tao eok, do balena'o, do mana songgo, do ana kokolak tao nakalulutu hataholi naden, do mana mafu funak, do ana nasapepeko, suek sangga ha'i nala hataholi buan. Ita boso seseok to hataholi mata leondia kala. Boso manggatuuk mu'a mua sala bali!

¹² Soaneu hataholi salanik kala, na, ei maena hak fo maketu sila dede'an. Tehuu au taa ena hak fo aketu hataholi taa salanik kala dede'an.

¹³ Huu Manetualain mesa kana dei fo naketu dede'ak neu hataholi fo taa lamahеле leu Ndia. Ei boso mafalende heni Lamatuak Susula Malalaon fo nana sulak, nae, "Hataholi manae ndia dadik Lamatuak hataholin, tehuu nambue tao dede'a manggalauk, na, kada husi henin!"[✧]

6

Hataholi kamahelek boso nadede'a no tolanoo kamahele fe'ek nai mamana naketu dede'ak

¹ Mete ma hataholi salanik esa nadede'a no hataholi salani fe'ek, na, hatina de, ei nau mini mamana naketu dede'ak, fo mana maketu dede'ak taa lalelak Manetualain? Talobee de, bisa leondiak? Malolenak mambadeik miu hataholi kamahele kala matan, fo ala lakaneni ei dede'a mala!

² Nonook ei taa bubuluk, mae, hataholi kamahele kala fo neu ko laketu basa hataholi manai daebafok ia dede'an. Talobee de losak tala bisa lakaneni dede'a kadi'i ana kala?

³ Teteben, na, ita ndia dei fo taketu Manetualain ata nusa-soda nala dede'a nala. De, neu ko ei ndia musi makaneni dede'a basa fai kala.

⁴ Nakalalak bali, mete ma ei hataholi kamahele mala ladede'a la'eneu dede'a kadi'i ana kala, na,

✧ **5:13** Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 13:5; 17:7; 19:19; 22:21, 24; 24:7

hatina de ei musi pake mana maketu dede'ak fo hataholi salanik taa fee hadak neu sala?

⁵ Au sangga kokolak dede'ak esa, fo musi tao namae ei. Leobee? Nonook leo bali nai ei lalada mala, taa hambu hataholi esa boe fo malelan mana daik, suek nakaneni dede'a kadi'i ana kala, matak leo dede'ak mana buku nai ita tolanoo nala. ⁶ Tehuu hataholi kamahelek esa, hela noo ndia tolanoo hataholi kamahelen neni mamana naketu dede'ak neu! Naa te, mana maketu dede'ak ndia taa namahele Lamatuak.

⁷ Taa tetebes hetu do? Mete ma ei mia ei tolanoo kamahalem mini mamana naketu dede'ak neu, na, ei nana senggik ndia so. De, malolenak mbo'i o tolanoom ndia mete ma ana tao nasala o. Ma, mete ma o tolanoo kamahalem namana'o nala o buam esa, na, malolenak mbo'in fo ana ha'i nala buas ndia leo! ⁸ Tehuu ei hataholi kamahalem esa tao nasala tolanoon. Ma tolanook esa namana'o nala tolanook esa buan. Naa te, ei basa nggei hataholi kamahelek no'u!

⁹ Ei nonook leo bali taa bubuluk dede'a kala ia! Naa te, hataholi taa mana mahiik tao ndoos, taa bisa maso dadik neu Manetualain bobonggi nala. Boso matanggodo ei nana kedi nalak, fo ei tao salak! Hataholi mana nambue sunggu no hataholi fo taa ndia sao toun do sao inan, nambue songgo, mana hohonggek, touk mana sunggu no touk, ¹⁰ hataholi na'ok, mana balena'o, mana mafu funak, mana kokolak tao naboboo hataholi naden, masapepekok fo ha'i nala hataholi bua nala. Huu, basa hataholi matak leo sila kala, taa bisa maso dadik Lamatuak hataholi nala!

¹¹ Naa te, makahulun ei luma leondiak boe! Tehuu Manetualain koka heni ei sala-singgo mala, fo tao nalalao ei. Ma Ndia boe oo, soi

dalak fo ei bisa malole fali mia Ndia. Ana tao basa sila, huu ei nanamba'ak mia ita Lamatuan Yesus Karistus, ma huu ei boe oo, nanamba'ak mia Lamatuak Dulan.

Mete ma o manea neulalau o aom, na, ndia natudu hada-holomata neu Lamatuak

¹² Au aena hak, fo tao basa-basan. Tehuu basa hata fo au sangga taok ndia, neu ko bei ta malole neu au. Boe ma, ela au aena hak fo tao basa-basan, tehuu au taa nau dede'a taa malole koasa au. ¹³ Conto leo, hambu hataholi lae, “Nana'ak paluu teik, ma teik paluu nana'ak.” Tehuu masaneda, huu dei fo Lamatuak tao nakalulutu dua sala. Conto fe'ek bali, ita taa hambu ita ao-inan, fo suek ita tao eok to hataholi fo taa ita sao toun do sao inak. Ita hambu ita ao-inan fo bisa ita tao ues fee Lamatuak. Ma ita Lamatuan ndia nanea ita ao-inan. ¹⁴ Ledoeik ita Lamatuan Yesus maten, Manetualain tao nasoda falik kana Ndia so. De, dei fo ita mate so, na, Ndia boe oo, naena koasa, fo tao nasoda falik ita.

¹⁵ Ei ao-ina mala dadik Karistus enan, sama leo ei dadik baba'ek neme Karistus ao-inan mai. Neu ko ei bubuluk dede'ak ndia so! De, mete ma au pake baba'ek neme Karistus ao-inan mai, ma au seseok ua ina kalabik ao-inan, na, leobee? Bosok! Huu ndia taa nandaa! ¹⁶ Neu ko ei bubuluk so, mete ma hataholi tao eok fo sunggu nakabubua no ina kalabi leondiak, na, dua sala nanamba'ak dadik neu esa. Huu nana sulak nai Susula Malalaok, nae, “Sila dua sala nanamba'ak dadik neu esa.” ¹⁷ Tehuu hataholi fo nasoda dalek esa no ita Lamatuan, dadik esa no Ndia, sama leo dua sala nanamba'ak lo dulak esa.

☆ **6:12** 1 Korintus 10:23 ☆ **6:16** Tutuik la'eneu Sososan 2:24

18 Mete ma o hambu lelak fo tao eok mua hataholi fo taa o sao toum do o sao inam, na, malai dook muu! Hataholi mana tao sala-singgok mata-mata kala na, tao nakalulutu sila mesa kasa, ma tao nakalulutu hataholi fe'ek boe. Tehuu hataholi mana mambue hohonggek ndia, tao nakalulutu ndia ao-ina hehelin. ¹⁹ O aom ndia, sama leo Lamatuak Dula Dale Malalaon uma huhule-haladoin. Ndia Dulan ndia, nasoda nai ei dale mala, huu Manetualain mesa kana fee Ndia Dulan neu ei. Huu ndia, de ei taa maena hak hehelik bali, fo dadik malanggan neu ei esa-esako ao-ina hehelim. Tehuu hatina de ei masoda, nonook leo bali taa bubuluk dede'a kala ia? ☆ ²⁰ Karistus soi nala ei so, nenik beli mabeli. De, ei musi masoda ma fee hada-holomata neu ei ao-ina heheli mala, fo matudu, mae, ei boe oo, fee hada-holomata neu Manetualain.

7

Sao touk ma sao ina kala

¹ Hatematak ia au sangga sulak la'eneu dede'ak fo ei matane kala lai ei susula mala sila, mae, “Talobee? Malolenak, touk boso sao do?”

² Leoiak: malolenak touk esa no kada ndia sao hehelin. Leondiak boe, inak esa no kada ndia sao hehelin. Huu hambu lelak no'uk fo hataholi bisa tuda neni hohonggek neu.

³ Sao tou kala ei! Boso timba heni o saom hak fo sunggu makabubua muan. Ma sao ina kala! Boso timba heni o saom hak fo sunggu makabubua muan. ⁴ Huu sao inak fee ndia ao-inan so, fo dadik neu ndia sao toun enan.

☆ **6:19** 1 Korintus 3:16; 2 Korintus 6:16

Ma sao touk fee ndia ao-inan so, fo dadik neu ndia sao inan enan. ⁵ De, ei boso mambue matola-hela kala, huu ei dua nggei maena hak no'u! Tehuu, mete ma ei sangga hule-haladoi, ma taa nau dudu'a dede'a fe'e kala, na, bisa makatataka fa, fo boso sunggu makabubua nai ledoei keke'u anak. Sadi sao touk ma sao inak makakokola neulalau dei, ma mala halak leondiak. Ma mete ma ledoei huhule-haladoik basan so, na, malolenak dua sala lakabubua lai-lai seluk. Mete ma taa leondiak, na, mamates! Huu, lofo anak nitu la malanggan mai fufudi hataholi taa mana makatataka nala ao-inan. ⁶ Kada au fee dudu'ak neu basa dede'a kala ia, tehuu Lamatuak heti-heun taa ia. ⁷ Tungga au dudu'ang, malolenak hataholi taa sao, leo au ia. Tehuu, Manetualain fee baba'ek neu tungga-tungga hataholi fo nandaa no ndia. Boe ma, hambu hataholi fo Ana fee sala sao. Ma, hambu hataholi fe'ek fo Ana taa fee sala sao.

⁸ Au sangga afada touk do inak fo bei ta mana saok, ma ina falu la, ae, malolenak ei taa sao, leo au ia. ⁹ Tehuu, mete ma taa bisa makatataka mala ao-inak, na, malolenak sao leo. Malolenak hataholi sao, huu mete ma taa, na, ndia aombaa kasuun hehelin tao nakalulutu heni ndia.

¹⁰ Ia taa neme au mesa nggau mai. Huu au sangga afada hata fo ita Lamatuan palenda hataholi mana sao kala so, nae, sao inak taa bole namaketu no ndia sao toun. ¹¹ Tehuu, mete ma ana la'o ela ndia sao toun, na, boso sao seluk bali. Malolenak, ana mole fali no ndia sao toun. Leondiak boe, sao toun taa bole namaketu no

ndia sao inan.✧

¹² Ia neme au mesa nggau mai, taa neme ita Lamatuan mai. Ma hataholi fe'e kala, au sangga kokolak leoiak: mete ma hambu hataholi salanik saon, taa namahele neu Lamatuak, na, boso namaketu no ndia sao inan, mete ma ndia sao inan sadia nasoda nakandoo no ndia.

¹³ Leondiak boe, mete ma hambu sao inak fo ndia sao toun taa namahele neu Lamatuak, na, boso ndia namaketu no ndia sao toun, mete ma ndia sao toun nahiik fo nasoda sama-sama nakandoo. ¹⁴ Huu, sao touk fo taa namahele neu Lamatuak boe, dadik Lamatuak hataholin, huu ndia nanamba'ak no ndia sao inan. Ma sao inak fo taa namahele neu Lamatuak boe, dadik Lamatuak hataholin, huu ndia nanambaak no sao toun. Mete ma taa, na, sila ana nala taa dadik Lamatuak hataholin. Tehuu, no dalak ia, ana nala dadik Lamatuak hataholin so, nai Lamatuak matan. ¹⁵ Tehuu, mete ma hambu sao touk do sao inak fo taa namahele neu Lamatuak, boe ma ana la'o ela ndia sao tou do sao ina kamahelen, na, elan neme naa. Te sao touk do sao inak fo kamahelek, taa nanamba'ak bali. Huu Lamatuak noke nala ei so, fo dadik neu Ndia hataholin, suek ei bisa masoda ndoo-ndoo ma mole. ¹⁶ Sao inak kamahele kala! Fama ei bisa tao masoda ei sao tou mala. Fama taa bisa. Ma sao tou kamahele kala! Fama ei bisa tao masoda ei sao ina mala. Fama taa bisa boe. Huu, ei taa bubuluk no teteben.

Tungga neulalau Lamatuak Dala Sodan

¹⁷ Mae leondiak, tehuu, hataholi esa-esako nanggatutu-nambadedein leobeek, neu faik

✧ **7:11** Mateos 5:32; 19:9; Markus 10:11-12; Lukas 16:18

Manetualain noke nala ei dadik miu Ndia hataholi nala, na, masoda makandoo leondiak leo. Boso pode masafalin bali, huu Lamatuak hetin leondiak so. Au anoli heti-heuk ia, neu basa salani kala.

¹⁸ Leo, mete ma ei sunat mitak, fo matudu, mae, ei hataholi Yahudi, bei fo nai fai mak-abuin ei mamananene Lamatuak noke ei, na, boso mamopo sunat ndia. Ma, hataholi taa mana sunat, ledoeik lamanene Lamatuak noke sala dadik leu Ndia enan, na, boso sunat fo dadik tanda, nae, ala dadik Lamatuak hataholi nala so.

¹⁹ Mete ma sunat mitak, na, ndandaan taa hata-hata. Ma mete ma taa sunat, na, ndia boe oo, ndandaan taa hata-hata. Kasosoak na ndia: ita tao tungga Manetualain palenda nala. ²⁰ Ledoeik Lamatuak hele nala ei fo dadik Ndia hataholi nala, Ana taa fee ei sunat do taa sunat. De, kada ela ei mahele leondiak leo. Taa paluu tao masafalin.

²¹ Au fee nakandandaak esa bali. Mete ma o dadik hataholi atan, neu faik Lamatuak noke o, na, ela o leondiak leo, huu taa hata-hata. Tehuu, leo o dadik hataholi kalambo'is, na, dadi leondiak leo! Mete ma taa bisa dadik hataholi kalambo'is boe oo, taa hata-hata. ²² Huu, ledoeik Lamatuak noke ata esa dadik neu Ndia hataholin, na, ata ndia dadik leo hataholi kalambo'is, fo ana tao ues fee ndia Lamatuan nai lain ele. Ma ledoeik Lamatuak noke nala hataholi kalambo'is esa dadik neu Lamatuak hataholin, na, hatem-atak ia hataholi ndia dadik neu Karistus hataholi nadedenun. ²³ Karistus bae ketu basa ei so, nenik beli mabeli ana seli! De, ei boso dadik ata neu hataholi fe'ek.

24 Tolanoo susue nggalei! Ledoeik Manetu-alain noke nala ei fo dadik Ndia hataholin, na, ei maggatutuu-mambadedeim leobeek, na, ela leondiak leo. Boso tao masafalin bali. Elan leondiak leo, neu Lamatuak.

La'eneu hataholi taa mana sao kala

25 Ei matane au la'eneu anafe'o-ta'eanak fo bei ta mana sao kala. Lamatuak taa nafada au la'eneu dede'ak ndia. Tehuu, ei bisa mamahele hata fo au kokolak, huu Lamatuak sue au ana seli, de Ana ba'e Ndia malelan neu au. Au dudu'ang leoiak: 26 Hatematak ia ita hambu doidosok mata-mata kala. De, mete ma hataholi sao do taa sao, na elan leondiak leo. Au hihing leoiak: 27 Mete ma o nanamba'ak mua o saom, na, boso mbo'i henin. Mete ma o taa nanamba'ak mua o saom bali, na, boso masanggak fo sao ina beuk. 28 Tehuu, leo o dadi sao, na, o taa sala hata-hata. Ma mete ma hambu inak taa dadi sao, ndia taa tao salak hata-hata. Tehuu masaneda, huu hataholi mana saok dei fo ana hambu toto'ak mata-mata kala nai daebafok ia. Au hihing, fo boso ei to'a-taa leondiak.

29 Tolanoo susue nggalei! Tungga au dudu'ang, leoiak: fai boe ana keke'u, ma daebafok babasan deka-deka so. De, hataholi kasao inak, boso kada tao matak neu ndia sao inan, tehuu, ndia boe oo, musi tao matak neu Lamatuak. 30 Leondiak boe, mete ma hambu kamatanik, na, malolenak ndia natetea fo boso namatani, fo suek ana bisa tao matak neu Lamatuak. Mete ma hambu kama-hokok, na, malolenak ana tao aok taa leondiak, fo suek ana bisa tao matak neu Lamatuak. Mete ma hambu kamasu'ik, na, malolenak ana nasoda leo hataholi fo taa naena hata-hata, suek ana bisa

tao matak neu Lamatuak. ³¹ Mete ma hambu hataholi pake buas neme daebafok ia mai, na, malolenak ana tao ao-inan leo hataholi fo taa tiadea neu daebafok bua nala, fo suek ana tao matak neu Lamatuak. Huu daebafok ia dala sodan neu ko mopo henin.

³² Au nau fo ei boso mambue dudu'a. Huu hataholi taa mana saok ndia, fain no'uk fo ana tao matak la'eneu Lamatuak hihii-nanaun. Huu ndia de, ana bisa sangga dalak fo tao ues tao namahoko Lamatuak dalen. ³³⁻³⁴ Tehuu, hataholi mana saok so boe oo, musi tao dalek neu uma-loon nai daebafok ia. Ana nau tao matak la'eneu Lamatuak hihii-nanaun, tehuu musi ana sangga dalak, fo tao namahoko ndia saon. Ndia ndia tao nala ndia dudu'an naba'e kii-konak.

Leondiak boe oo, inak fo taa kasaok bali, ma inak fo bei ta sao. Ala tao matak la'eneu Lamatuak hihii-nanaun, fo ala bisa lalalao nai dale nala ma ao-ina nala. Tehuu, inak kasaok, dalen naba'e kii-konak. Huu, ana nau tao matak la'eneu Lamatuak hihii-nanaun, tehuu, musi ana sangga dalak fo tao namahoko sao toun. ³⁵ Au afada ei dede'a kala ia, fo ei hambu malolen. Au taa nau ei nana te'e nalak. Au hihing, na, ei tao ndoos, ma tao matak neu Lamatuak hihii-nanaun, fo suek ei dudu'a mala taa lababa'e.

³⁶ Mete ma touk fo naena inak sangga dadik neu saon, teun dai so, fo ana sao, na, ela ala sao leo. Nakalenak bali, mete ma touk ndia taa nakatataka nala ao-inan. Ala taa tao salak hatahata leondiak. Boso losak nakalele'ok nakandoo, boe ma babasan, touk ndia tao dede'a kala taa malole. ³⁷ Tehuu mete ma ana nabe'i nakatataka nala ao-inan, na boso nakaseti sao lai-lai. Huu, ana bubuluk sangga tao hata. Ela ana nakatataka

nala dook boe oo, malole. ³⁸ De, touk fo sao nala ndia, fo sangga dadik neu sao inak, ndia malole. Ma taa mana saok ndia, malolen lena bali.

La'eneu ina falu la

³⁹ Sao inak nanamba'ak no ndia sao toun losa mate. Tehuu mete ma ndia sao toun maten so, na, ana bole sao seluk, sadi ndia sao beun ndia, hataholi fo kamahelek neu Lamatuak boe. ⁴⁰ Tungga au dudu'ang, na, ina falu ndia maua-manalek mete ma ana taa sao seluk. Au dudu'a, ae, nanoli-nafadak ia neme Lamatuak Dulan fo manai au daleng.

8

La'eneu nana'ak fo hataholi paken soaneu sosonggok so

(Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 4:35, 39; 6:4)

¹ Hatematak ia, au sangga kokolak la'eneu mbaa fo hataholi paken neu sosonggok. Ita basa nggata bubuluk no'uk, la'eneu dede'a kala ia. Ndia dede'an, mete ma hataholi nalelak no'uk, na, ana bisa koao, huu ana dudu'a nae, ndia malelan lena heni hataholi fe'e kala. Malolenak kada ita tasueao to hataholi fe'e kala. Huu ndia ndia, tao nala basa hataholi la latea, fo bisa lahele lala dook.

² Mete ma hambu hataholi tao aok mana bubuluk so, na, ndia natudu, nae, ndia malelan bei ta matetuk. ³ Tehuu, mete ma hataholi sue Manetualain, na, Lamatuak nalelak ndia so. Ndia ndia kasosoak.

⁴ De, mete ma hataholi na'a mbaa nana songgo nitak, na, ita basa nggata bubuluk, tae, bua sosonggok nai daebafok ia, Manetualain tetebes

taa ndia. Huu nana sulak nae, “Manetualain tetebes kada esak” ma, “basa bua sosonggok fo hataholi nakaluku-nakatele neun, sosoan taa fa boe.” ⁵ Hambu buas no'uk lai lalai ma lai daebafok fo hataholi lae, ‘lamatuak’ do ‘malanggan’.

⁶ Tehuu soaneu ita, na, Manetualain kada esak.

Ndia ndia, ita Aman.

Basa-basan, naoka nai Ndia.

Ita tao basan soaneu Ndia.

Ma ita Lamatuan, kada esak.

Fo ndia, Yesus Karistus.

Manetualain pake Yesus,

faik fo Ana tao basa-basan.

Ma ita tasoda,

huu Yesus fee ita sodak.

⁷ Tehuu, hambu hataholi taa bubuluk dede'a kala sila. Ala bei dudu'a lakandoo, la'eneu bua sosonggo kala, sama leo ala dudu'a litak nai makahulun. Huu ndia, de la'i-la'i esa, na la'a mbaa fo hataholi pake nitak neu sosonggok, ma, ala dudu'a lae, “Nana'ak ia dadik tunu-hotuk fo paken neu sosonggok! Mete ma au u'a nana'ak ia, na, au bei nanamba'ak ua manggalauk kala!” De, ndia tao nakalulutu sila dudu'a nala, losa ala taa dudu'a ndoos so bali, huu dale nala taa matea. ⁸ Ndia dede'an hata? Nana'ak taa bisa noo ita teu tasale Manetualain hetu? Mete ma taa ta'a, na, ita taa tamba manggalauk. Ma mete ma ta'a, ana taa tao ita dadik hataholi malole, hetu?

⁹ Tehuu, mata neuk bou! Mae o maena hak fo mu'a sudi hata, bei ta dadi malole soaneu o. Leo o tolanoom esa namahelen ndia taa matea, fo nita o tao dede'ak ndia, boe ma nakatunu, na, ndia taa malole. ¹⁰ O mesa nggo bubuluk

so, dede'ak ndia taa dadi hata-hata. Tehuu mete ma o tolanoom namahelen taa matea, nita o manggatuuk mu'a nai uma sosonggok, na, dei fo ana dudu'a hata? Neu ko ana dudu'a na'a nana'a sosonggok boe oo, taa dadi dede'ak neu ndia bali, mae ala paken neu sosonggok. ¹¹ O bubuluk dede'ak no'uk so. Tehuu, mete ma o tao leondiak, na, o tao makalulutu hataholi dalen fo taa matea. Ma hataholi ndia, o tolanoo kamahalem. Karistus mate soaneu ndia boe maa! ¹² Malolenak dudu'a leoiak: mete ma o fufudi o tolanoom mala fo kamahelen taa matea, boe ma ala tao dede'ak esa fo salak, na, o tao salak neu sala so. Ma o boe oo, masala neu Karistus. ¹³ De, mete ma au u'a nana'ak fo tao nala au tolanoo hataholi kamaheleng tuda neni salak dale neu, na malolenak au boso u'a mbaa mata leondiak. Mae losa dodoon neu boe oo, kada bosok. Huu, au taa nau fo ala tuda salak dale leu.

9

Faik fo Lamatuak nadenu Ndia hataholi nala, Ndia boe oo fee sala hak ma koasa

¹ Boso dudu'a mae, au taa aena hak fo sulak leoiak fee ei. Huu, Manetualain nadenu au uu afada hataholi la'eneu Ndia. Au boe oo, ita itak Yesus, ita Lamatuan. Au nanamba'ak akandoo ua Ndia. Ei basa nggei boe oo, mamahale neu Ndia, huu au ueng. ² Mae hataholi fe'e kala taa simbok au dadik Lamatuak nadedenun, tehoo neu ko ei bubuluk so, mae, Lamatuak nadenu au, fo afada Ndia hehelun neu ei. Mete ma ei nau

sangga ndia butin bali, na, mete ei nanggatutuu-nambadedeim leo. Huu, ei nanamba'ak mia ita Lamatuan!

³ Au sangga ataa asafali neu hataholi fo nateme soli salak neu au, leoiak: ⁴ Ei dudu'a mae, au ma Barnabas taa maena hak simbok nana'a-nininuk neme hataholi la fo ai manoli sala do? ⁵ Ei dudu'a mae, ai taa maena hak, sao ina salanik, fo bisa tungga no'u, suek ono-lau nai mamana fe'ek do? Naa te, Lamatuak nadedenu fe'e nala loo sao nala. Petrus mesa kana leondiak boe!*

⁶ Do, ei dudu'a kada au ma Barnabas mesa nggai musi tao ues sangga doik, fo ai bisa masoda suek manoli hataholi? ⁷ Ei dudu'am ndia, neten hata? Mete soldadu la. Ala taa hasa sila nana'an ma balo'a nala. Mete kada hataholi mana tao ues lai osi anggol dale. Taa hambu esa ka'in, nae, "O taa bole mu'a anggol boa kala sila!" Mete kada manahoo la. Sila laena hak fo ha'i lala bi'ilombo lanea kala susu oen.

⁸ Au kokolak leondiak taa tungga au, fo hataholi basa faik dudu'a hehelin. Huu, Manetualain Heti-heu nala sila boe oo, lafada dede'ak leondiak boe. ⁹ Nai ba'i Musa Heti-heun nana sulak, nae, "Ledoeik sapi heheta hade, fo tao fe'e hade no nggiin, na, boso lapa misa bafan, fo suek bisa na'a." Ei dudu'a maehetuk kada Lamatuak nau ela kada sapi mesa kana bisa na'a do?✧ ¹⁰⁻¹¹ Taa! Huu, Ndia kokolan boe oo, suek tao matak neu ita! Huu, nana sulak boe, nae, "Hataholi mana foi dae, ma hataholi mana tao fe'e hade de'ek neme mbulen mai,

* **9:5** Susula Malalaok dede'a Yunani sulak nae, 'Kefas'. Kefas ndia, na, Petrus nade fe'en. ✧ **9:9** Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 25:4; 1 Timotius 5:18

na, neu faik ala tao ues ndia, sila boe bubuluk, lae, dei fo ala hambu baba'ek.” Leondiak boe malole, mete ma hataholi nadedenu kala bisa simbo sila baba'e nala leme sila tatao-nono'in buna-boa nala mai. Huu, ledoeik ai manoli ei dede'a kala leme Lamatuak Dulan mai, de, ndia sama leo hataholi mana tao ue daek fo ana sele. De, ledoeik ai manoli basa, na, mete ma ai simbo nana'a-nininuk neme ei mai. Huu memak ndia nandaa! ✧ ¹² Hataholi fe'ek mana manoli ei, naena hak, fo simbo nana'ak ma bua fe'ek neme ei mai do? Mete ma ai, na, leobee? Ai maena hak lena heni sila!

Tehuu, ei bubuluk so. Ai taa pake mitak ai hak fo moke no nakasetik leondiak. Ai mahele nai dede'ak mata-matak, fo boso tao nakalelee ei. Huu no leondiak, na, ei mahiik mamananene Karistus Hala Malolen fo ai tuin neu ei. ¹³ Dudu'a sudi kana dei! Malangga anggama la fo mana ono-lau lai hataholi Yahudi la Uma Ina Huhule-haladoin, ala lasoda leme fefeek fo hataholi leni kala. Ma hataholi mana ono-lau lai mei tunu-hotuk, ala bisa la'a mbaa, neme banda fo hataholi leni kala. ✧ ¹⁴ Leondiak boe, Lamatuak helu, nae, hataholi fo tatao-nono'in nafada Karistus Hala Malolen, ala bisa lasoda leme sila tatao-nono'in buna-boan mai. Ndia ndia, tetebes. ✧

¹⁵ Mae, au aena hak fo asoda leondiak, tehuu, au taa ahiik tao leondiak. Au taa sulak susulak ia no hihiik fo suek ei mulai fee au buas. Au ono-lau ei dook ia so, ma, au taa oke hata-hata neme ei mai. De, malolenak au mate, neme kada hataholi dudua lae, au mulai oke sudi hata. ¹⁶ Mae,

✧ **9:10-11** Roma 15:27 ✧ **9:13** Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 18:1 ✧ **9:14** Mateos 10:10; Lukas 10:7

au afada akandondoo henin hataholi, la'eneu Lamatuak Hala Malolen, tehoo, ndia taa dadik to'ok fo au bisa kokolak kooak. Au musi afada hataholi la'eneu Lamatuak, hoo Lamatuak ndia nadenu au leondiak. Mete ma au taa tao tungga au ueng leondiak, na, au soe ndia! Hoo neu ko huhukuk tuda la'eneu au. ¹⁷ Mete ma au tao ues ia kada tungga au hihii heheling, na, buas fo au hambuk ndia, sama leo kada nggadi fo hataholi mana tao ues sala simbon. Tehoo, mete ma au tao ues ia, hoo Lamatuak nadenu au, na, ndia fe'e. Hoo, Ana namahele au, fo au anea Ndia bua mabelin ndia. ¹⁸ De, mete ma leondiak, na, au nggading hata? Au taa paluu simbo nggadi! Au afada Lamatuak Hala Malolen, ma au taa oke hata-hata. Ndia ndia tao nala au ameda dai so. Ma namameda manadaik ndia, sama leo au hambu au nggading. De, mae au aena hak mata-matak leo hataholi naena ues nafada Hala Malole, tehoo, au mesa nggau taa nau pake basa au hak.

¹⁹ Au ia, hataholi kalambo'is fo tao ues tungga au hihing. Hataholi taa naena hak, fo nadenu au tao ues ia, do, tao ues ndia. Mae leondiak, tehoo au tao aok sama leo ata, fo basa hataholi laena hak ladenu au. No leondiak, na, au bisa tulun hataholi no'uk lena, fo ala lahele tungga Manetualain. ²⁰ De, mete ma au akabubua ua hataholi Yahudi, na, au tao aok leo hataholi Yahudi, fo tulun hataholi Yahudi mana malelak Lamatuak. Mete ma au akabubua ua hataholi mana to'u tingga-tingga Lamatuak Heti-heun, na, au tao tungga Lamatuak Heti-heun, suek au boe, tulu-fali sala, fo lalalak Lamatuak, (mae au bubuluk so, ae, tao tungga Heti-heuk ndia, taa

bisa tao nala au malole ua Lamatuak). ²¹ Mete ma au akabubua ua hataholi taa mana bubuluk Lamatuak Heti-heun, na, au sama leo sila, fo ua sala leni Lamatuak leu. (Au taa mbo'i heni Lamatuak Heti-heun fo Ana nakondan nesik ba'i Musa, tehoo hatematak ia au asoda unik Karistus Heti-heun.)^{*} ²² Soaneu hataholi fo dalen taa matea, na, au tao aok sama leo au daleng taa matea, fo au bisa kokoe sala, suek leni Manetualain leu. Soaneu basa hataholi la, na, au tao aok leo sila, fo mae leobee boe oo, au bisa tulun fee luma lasoda. ²³ Au tao basa dede'a kala ia, fo suek basa hataholi la bisa lamahele leu Lamatuak Hala Malolen. No leondiak, ita bisa hambu baba'ek nai basa dede'a malole la, fo Lamatuak nahiik fee ita.

²⁴ Au fee nakandandaak neme nakasusudi nalaik. Hataholi no'u kala tungga lalaik, tehoo, mana hambu juara kada hataholi esak. De, o musi malai muni tean, fo suek dadik juara neu Lamatuak. ²⁵ Basa hataholi mana tungga nakasusudi nalaik, musi tungga tebe-tebe hata fo ndia mesen nafadan hetu? Ala tao ues mbilumbuse leondiak, fo kada hambu solangga juara fo dei fo ana male. Tehoo, mete ma ita, na, ita tao ues fo hambu nggadi mana mahelek losa dodoon neu. ²⁶ De, au taa alaik adabak. Tehoo au asusua tingga-tingga, alaik akandoo losa mate'ek. Mete ma nakasasama au ua mana matutuk, na, au taa tutu salan, tehoo au tutu pesin. ²⁷ Au tao tungga tebe-tebe, ma anoli tingga-tingga, fo suek au bisa ahele akandoo. Huu, taa malole, mete ma au afada hataholi fe'ek la'eneu Manetualain,

^{*} **9:21** Mateos 22:34-40; Markus 12:28-34; Lukas 10:25-28; 1 Korintus 13:1-8

naa te au mesa nggau la'olena het-heuk, boe ma Lamatuak fee au uni nakasusudik deak uu.

10

Mata neuk neu bua sosonggo kala!

¹ Tolanoo susue nggalei! Ei boso mafalende heni tutui lele ulu kala faik fo ita bei-ba'i nala lai mamana nes. Manetualain natudu dalak neu basa sala, nenik ko'as fo mana la'ok nakahuluk nai sila mata nala. Basa de Ana tao naba'e tasi oe, de noo sala lesik ndia de ala kalua losa tasi selik lo sodak.* ² Ko'as ma tasi ndia, dadik nakandandaak esa. Huu ita bei-ba'i nala lamahale ba'i Musa fo nalangga sala, de ala tungga ko'as ndia, ma maso leni tasi oe dale leu lo ndia. Ndia sama leo ita tamahale teu Karistus, boe ma hambu salanik, fo natudu nae, ita dadik Ndia hataholi nala, ma, ita tamanene teu Ndia. ³ Basa ita bei-ba'i nala la'a nana'ak fo Lamatuak Dulan sadia fee sala.* ⁴ Ma basa sala linu oe ndia, fo Lamatuak Dulan sadia fee sala linu. Ala linuk ndia, kalua neme batu inahuuk mai, fo Lamatuak Dulan natudu sala. Kada ala bee leu, na, batu nai ndia so. Batu ndia, na ndia Karistus.* ⁵ Tehuu Manetualain taa hii hataholi no'u kala tatao-nono'in. Basa de, ledoeik ala la'o lafeok mamana nes maloa ndia, de, hambu no'u kala mate lai ndia. Boe ma, latoi sila hataholi nala lai mamanak no'uk.*

⁶ Basa sila latudu conto, fo boso ita tahiik tao manggalauk leo sila.* ⁷ Boso mambue songgo,

* **10:1** Kalua neme Masir mai 13:21-22; 14:22-29 * **10:3** Kalua neme Masir mai 16:35 * **10:4** Kalua neme Masir mai 17:6; Lelekek 20:11 * **10:5** Lelekek 14:29-30 * **10:6** Lelekek 11:4

sama leo sila luma. Nai Lamatuak Susula Malalaon nana sulak, nae, “Hataholi Israel asa ia, langgatuuk la'a-linu no'u, lai bua dodoki sapi ana matan. Basa boe ma ala mulai songgo.”✧

⁸ Ita boso tao eok to hataholi fo ita taa sao toun, do ita sao inan. Huu fain, ala hohongge leondiak, boe ma hambu hataholi lifun dua hulu telu (23.000) mate sala lai kada faik esa dalen.✧

⁹ Ita boso soba-soba tao manggalauk mata-matak fo sangga bubuluk Karistus nau huku ita, do taa. Huu hataholi Israel asa luma sangga soba Lamatuak leondiak, boe ma Ana haitua mengge kalasok makadotok mai, fo kiki lisa sala.✧ ¹⁰ Ita boe oo, boso tamboka. Huu, sila luma lambue lamboka lakandoo, boe ma Manetualain nadenu Ndia atan esa neme nusa-sodak mai, fo tao nisa sala.✧

¹¹ Dede'ak ndia la'eneu hataholi Israel asa, fo dadik conto neu ita. Ala sulak basa-basan so, fo ita bisa tanoli ma boso tao tungga sila sala-singgo nala. Huu daebafok fai babasan deka-deka mai so.

¹² Masanenedak baa! Hatematak ia o dudu'a mae, o bisa mahele matea so. Tehuu o musi mata neuk, fo boso tuda. ¹³ La'i-la'i esa o mahiik tao manggalauk, tehuu masaneda, huu hataholi fe'ek nameda nitak soba-douk leondiak boe. O bisa mamahela neu Lamatuak huu Ana tao tungga hata fo Ana kokolak. Ana taa mbo'i o hambu soba-douk, lena heni o nabebe'im. La'i-la'ik o hambu soba-douk leondiak, na, Ana fee o dala kaluan. Ana nau tao nala o mahele no teas, suek o boso tuda.

✧ **10:7** Kalua neme Masir mai 32:6 ✧ **10:8** Lelekek 25:1-18

✧ **10:9** Lelekek 21:5-6 ✧ **10:10** Lelekek 16:41-49

¹⁴ De, tolanoo susue nggalei! Mete ma hataholi sangga nakaseti sudik ei, fo kauk neu sosonggo kala, na, malai kalua muma ndia mai leo! Boso makae'esok bali!

¹⁵ Au kokolak neu ei fo mana dudu'a naluk. Ela ei timba-tai aom fo bisa bubuluk hata fo au sangga kokolak ia, tetebes. ¹⁶ Dudu'a sudik dede'ak ia: mete ma ita takabubua fo ta'a nai Lamatuak mein, boe ma ha'i tala nggalaas ndia, fo tafada makasi teu Ndia, boe ma ita tinu, teme nggalaas ndia mai, na, ndia ndandaan nae, ita nanamba'ak to Karistus. Faik fo daan Ana faa de maten, na, ndia nonook leo bali ita boe oo mate tungga. Mete ma ita bibi'i-baba'e loti, boe ma ita ta'a, na, ndia ndandaan sama, fo ndia, ita nanamba'ak to Karistus. De, faik fo Ana mate, na, ndia nonook leo bali ita mate tungga boe.✧

¹⁷ Ita basa nggata ha'i baba'ek teme loti balok esa ndia, sama leo ita nanamba'ak dadik ao-inak esa, mae ita hataholi no'uk. ¹⁸ Dudu'a sudik hataholi nusak Israel asa makahulun ele. Faik fo ala hala banda nai mei tunu-hotuk lain, fo ala lakaluku-lakatele leu Lamatuak, na, malangga anggama mana halak ndia, na'a mbaa ndia. Ndia ndandaan nae, sila nanamba'ak lo Lamatuak, ma sila boe oo nanamba'ak lo hataholi mana neni banda fo taon neu tunu-hotuk.✧

¹⁹⁻²⁰ Au hihiing leobeek? Faik fo hataholi taa mana malelak Lamatuak, sangga fee fefeek sila bua sosonggo nala, na, ndia sosoa-ndandaan taa hata-hata do? Huu bua sosongkok ndia, kada bua dodoki sosonggo kamates! Taa! Au maksud

✧ **10:16** Mateos 26:27-28; Markus 14:22-24; Lukas 22:19-20

✧ **10:18** Malangga Anggama la Heti-heun 7:6

leoiak: faik hataholi hala banda dadik neu tunu-hotuk soaneu bua sosongkok, na, ala songgo neu dula manggalau kala. Tehuu, ala taa fee tunu-hotuk leu Manetualain fo tetebes. De, au taa nau ei nanamba'ak mia dula manggalauk leo ndia kala.* ²¹ Mete ma ei nanamba'ak mia Lamatuak, boe ma minu neme nggalaas ndia, nai Lamatuak mein, na, ei taa bole miu seseok mia dula manggalau kala, ma minu neme sila nggalaas nala, neu ledoeik fo hataholi songgo sala. Huu ndia ndandaan, nae, ei nanamba'ak mia dula manggalau kala. Leondiak boe, mete ma ei mi'a nai Lamatuak mein, na, ei taa bole mi'a tungga nai sila mein. Huu ndia ndandaan, nae, ei nanamba'ak mia dula manggalau kala! Nggoak aa! ²² Ei dudu'a leobeek? Sangga tao ita Lamatuan holo do? Mamates ndia! Fama ei dudu'a mae, ei balakaim lena heni Ndia do?*

Tao mala basa-basan fo so'uk mamadedema Lamatuak na'den

²³ Fama ei mae, “Au sangga tao sudi hata, na bole. Huu, au hak ndia.” Tetebes. Tehuu masaneda, huu taa basa dede'a kala, malole soaneu o. Ma taa basa dede'a kala, bisa tao latea o dalem.* ²⁴ Boso kada sangga nanalak neu o ao-ina hehelim. Malolenak, sangga nanalak fee hataholi fe'ek boe.

²⁵ De, au oke leoiak: mete ma hasa mbaa nai pasak, na, mu'a leo. Boso matane bali, “Mbaa sosongkok ia do?” Do, dudu'a mae, “Au bole u'a mbaa ia, do taa?” ²⁶ Huu, nai Lamatuak Susula

* **10:19-20** Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 32:17 * **10:22** Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 32:21 * **10:23** 1 Korintus 6:12

Malalaon nana sulak nae, “Daebafok no basa isi nala ndia, ita Lamatuan enan.”☆

²⁷ Mete ma hambu hataholi bei ta namahele neu Lamatuak, nae, “Mai, mu'a nai uma!” Mete ma ei nau miu na, miu leo, ma mi'a basa hata fo ala fee ei. Boso matane, mae, “Au bole u'a mbaa ia, do taa?” ²⁸ (Tehuu hambu hataholi mai nakukutuk, nae, “Boso mu'a, huu mbaa sosongkok ia,” na, malolenak o boso mu'an. O musi tao matak neu hataholi nafafadan ndia, ana nau do taa. ²⁹ Au maksud, dudu'a neulalau, tungga hataholi ndia dudu'an, na, bole mu'a do taa. Boso kada dudu'a neulauk soaneu o ao-ina hehelim.)

Naa te, au bole tao tungga au hihing. Mete ma hataholi fe'ek dudu'a nae, hata fo au taok ndia taa malole, na hatina de au taa bole tao tungga au hihing, kada huu tungga hataholi ndia dudu'an na taa malole? ³⁰ Mete ma au oke makasi neu Lamatuak, boe ma au u'a, na hatina de hataholi kokolak natuda au?

³¹ De, ei nau mi'a do, minu do, kada tao hata, na, tao basa-basan, fo ei matudu Manetualain nade malolen. ³² Boso tao makatoto'ak hataholi Yahudi, do, hataholi taa Yahudi, do, Lamatuak hataholi kamahele nala. ³³ Tao leo au ia. Huu au soba-soba fo tao amahoko sila basa sala nai basa dede'ak lala'en. Au taa kada tao malole soaneu au. Tehuu au soba tao malole neu sila basa sala, fo sila boe oo hambu sodak losa dodoon.

11

¹ Ei tao tungga au dala sodang, huu au tao tungga Karistus.☆

☆ **10:26** Sosoda Koa-kio kala 24:1 ☆ **11:1** 1 Korintus 4:16; Filipi 3:17

Mete ma tao ibadat, na, ina-touk musi matudu hada-holomata tungga hadak natetemen

² Au koa ei, huu mae leobee boe oo, ei masaneda makandondoo heni au. Ma, dede'a kala fo au anoli ei so, na, ei bei tao tunggan. Malolen seli! ³ Tehuu hambu dede'ak esa fo au sangga asanenedak ei leoiak: boso mafalende heni ei dadadi mala leme bee mai. Tou kamahelek esa-esak naoka nai Karistus fo mana dadik neu ndia malanggan. Inak dadi neme touk mai. Ma Karistus neme Manetualain mai.*

⁴ Touk boso mboti langgan, neu ledoeik ana hule-haladoi, fo nafada Lamatuak hehelun. Huu ndia sama leo ana tao nakamamaek Karistus, huu taa fee hadak tungga ita natetemen.

⁵ Tehuu inak musi mboti langgan neu ledoeik ana hule-haladoi, do ledoeik ana nafada Lamatuak hehelun. Huu, mete ma taa, na, ndia sama leo ana tao nakamamaek sao toun, huu ana taa fee hadak tungga ita natetemen. Ma ndia boe oo, tao nakamamaek ndia ao-ina hehelin, sama leo mete ma inak nggeu momoik langgan.

⁶ Huu, mete ma hambu inak taa nau mboti langgan, fo dadik tanda nae, ana fee hadak neu ndia sao toun, na, malolenak ana nggute keke'u langga-bulun. Tehuu, mete ma ana nameda ndia langga momoin ndia, tao nakamamaek ndia, na, malolenak ana mboti langgan leo.

⁷ Hena dudu'a leoiak: touk taa paluu mboti langgan, huu Manetualain tao touk tungga Ndia

* **11:3** Mana malela dede'a Yunani la lae, *kefale* “Malanggan” ndandaan, 1) aok langgak, ma 2) dadadin, okak (huun). Tehuu, nai dede'a Yunani, *kefale* ndandaan, taa “hataholi mana fee palenda.”

mata-aon. Huu ndia de, touk dadik buna-boak fo natudu Manetualain ana selin. Ma inak dadik buna-boak fo natudu touk ana selin.✧ ⁸ Huu, ledoeik Lamatuak nakadadadik daebafok ia, Ana taa tao touk neme inak mai. Tehuu, Ana tao inak neme touk mai. ⁹ Ma, Ana taa tao touk soaneu inak. Tehuu, Ana tao inak soaneu touk.✧ ¹⁰ De, malolenak inak mboti ndia langgan, fo hataholi bubuluk, lae, ana pake ndia hak fo hule-haladoi, ma nafada Lamatuak hehelun, fo tungga teteben. Ata nusa-sodak boe oo bubuluk leondiak. ¹¹ Tehuu, mete ma sila nanamba'ak lo Lamatuak, na, inak ma touk, taa esa-esak no ndia soda hehelin. ¹² Makasososan, Manetualain tao inak neme touk mai. Tehuu, basa ndia, boe ma inak ndia bonggi touk. Ma Manetualain ndia tao, de basan dadi.

¹³ Hena ei dudu'a sudik! Mete ma, inak hule-haladoi neu Manetualain, ma taa mboti langgan, tungga ei, na, ndia malole, do taa? ¹⁴ Tungga ei hadam nai kota Korintus, na, mete ma touk langga-bulun manalu, na ndia tao nakamamae kana do? ¹⁵ Tehuu mete ma inak langga-bulu manalu, na, ndia malolen ana seli, hetu? Lamatuak fee ndia langga-bulun manalu, fo mboti nala langgan. Tetebes ndia.

¹⁶ Tehuu, mete ma hambu mana nau la-sisimbo bafak lakandoo la'eneu dede'ak ia, na, masanenedak, huu ita natetemen ndia, neme ita malanggan, ma salani kala mai.

Boso tao mata-matak, mete ma mi'a nai Lamatuak mein

✧ **11:7** Tutuik la'eneu Sososan 1:26-27 ✧ **11:9** Tutuik la'eneu Sososan 2:18-19

¹⁷ Hatematak ia, au sangga kokolak dede'ak esa bali. Nai dede'ak ia, au taa koa ei. Huu, ledoeik ei makabubua, ei taa tao tungga teteben, tehoo, ei boe tamba babali kana bali.

¹⁸ Kaesan, au amanene, lae, ledoeik ei makabubua tao ibadat, na, ei mababa'e kala. Luma leme au amanenek ndia, neu ko hambu teteben boe. ¹⁹ (Memak, huu ei tao bubua-bubuak ndia, dei fo nana nitak see ndia tetebes namanene neu ita Lamatuan, ma see ndia taa nau namanene neu Ndia.)

²⁰ Huu, ledoeik ei hataholi salani kala makabubua fo mi'a nai Lamatuak mein, na, ei musi masaneda neu Lamatuak Yesus. Ndia ndia, tetebes. Tehoo, ei taa tao leondiak. ²¹ Ndia butin, fo ndia ledoeik ei manggatuuk mi'a, hambu luma taa lahani hataholi fe'ek, hambu mana na'a balena'o, ma hambu fe'ek bali mana ninu mafuk. Losa hataholi fe'ek taa hambu baba'ek, de ala ndoe. ²² Talobee ia!? Ei uma heheli mala taa, fo mi'a-minu nai ndia do? Do, ei mahiik tao makalulutu Lamatuak salani nala nade malolen? Do, ei mahiik tao makamamaek hataholi kadi'itaidae kala? Ei nau au kokolak talobee? Ei nau au koa ei nai dede'ak ia do? Boso mamahehenak!

Loti ma anggol oek ndia, dadik tanda tao ita tasaneda teu Yesus mamaten

(Mateos 26:26-29; Markus 14:22-25; Lukas 22:14-20)

²³ Lamatuak Yesus mesa kana nafada memak au, dede'ak ia, ma au feen neu ei bali. Nae, ledoeik hataholi lahehele fo sangga tao lisa Ndia, na, le'odaen ndia, Ana ha'i nala loti. ²⁴ Boe ma Ana hule-haladoi noke makasi neu Manetualain. Basa de, nafada Ndia ana mana tungga nala, nae,

“Mi'a loti ia. Huu, Au aong ndia ia. Dei fo ala tao lakalulutu Au aong soaneu ei. De, ei musu mi'a loti ia, fo ei masaneda Au.” ²⁵ Ledoeik la'a late'e, Ndia boe oo, tao sama leo manggo te nana isi anggol oek, nae, “Anggol oek ia ndandaan, na ndia: Manetualain mba'a hehelu beuk no ei. Ma Au daang musu faa, losa Au mate dei, bei fo heheluk ndia bisa dadi. Basa na, la'i-la'ik ei minu anggol oek leoiak, na, ei musu masaneda Au mamateng ndia.✧ ²⁶ La'i-la'ik, ei tao tataos fo mi'a loti leoiak, ma minu anggol oek leoiak, losa Au fali maing, na, ndia sama leo ei tui seluk, la'eneu Au mamateng.”

Mete ma o dalem taa malole, na, boso mang-gatuuk mu'a nai Lamatuak mein

²⁷ Huu ndia de, mete ma hambu hataholi na'a loti, ma ninu anggol oek fo tao nasanenedak neu ita Lamatuan, tehoo, dalen taa ndoos, na, neu ko Manetualain huku ndia. Huu, Lamatuak Yesus aon ma daan. De, mete ma hataholi dalen taa ndoos, na, taa nandaa na'a ma ninu nai ndia, huu, kada ndia tao nakadadaek Lamatuak Yesus. ²⁸ Malolenak, hataholi esa-esak palisak ndia dale hehelin dei. Boe ma, mete ma ana namahele tebe-tebe dalen ndoos, bei fo ana bisa na'a loti ndia, ma ninu anggol oek ndia. ²⁹ Tehoo, hambu hataholi na'a ma ninu no dale taa ndoos. Huu, ala dudu'a, lae, “Yesus mamaten ndia, sosoandandaan taa fa boe. Yesus aon sosoandandaan taa soaneu au.” Hataholi leondiak lemba aon sila dudu'a manggalaun, huu dei fo ala hambu huhukuk. ³⁰ Huu ndia de, nai ei lalada mala ele,

✧ **11:25** Kalua neme Masir mai 24:6-8; Yermia 31:31-34

hambu mana ma'a-malek, hambu kamahedik, ma hambu mana matek so.

³¹ Tehuu mete ma, ita palisak neulalau ita dale nala, na, ita taa hambu huhukuk. ³² Mete ma, ita Lamatuan huku ita, na, Ana tao leondiak fo nanoli ita tungga dala ndoos. Huu, Ana taa nau ita hambu huhukuk, ma dei fo takalulutuk no'u to basa hataholi daebafok kala ia.

³³ De, tolanoo susue nggalaei! Mete ma, ei makabubua fo mi'a nai Lamatuak mein, na, esa musi mahani esa dei. ³⁴ Mete ma, hambu mana ndoek nalan seli, na, malolenak, na'a nai uman dei. Basa dei fo, mete ma ei makabubua no'u, na, ei boso hambu huhukuk.

La'eneu dede'a fe'e kala fo ei matanek ndia, au neti dei, bei fo au hetin.

12

Lamatuak Dulan, fee koasa neu ita, fo tao ues mata-matak

¹ Tolanoo susue nggalei! Au nau fo ei bubuluk la'eneu koasa ndia, ma baba'ek fo Lamatuak Dulan fee ita, fo suek ita paken. ² Ei bubuluk so, mae, faik ei bei ta dadik Lamatuak hataholi nala, ei mambue masonggok bua hala taa kala. Ei tungga sala mboke-mboke. ³ Huu ndia de, au nau fo ei bubuluk, taa bisa hambu hataholi fo nanamba'ak no Lamatuak Dula Dale Malalaon nae, “Yesus mate nduadaak leo!” Ma taa bisa hambu hataholi fo taa nanamba'ak no Lamatuak Dula Dale Malalaon nae, “Yesus ndia na, au Lamatuang!”

⁴ Lamatuak Dulan, fee hataholi esa-esak tungga ndia baba'e-babatin, fo ala lakalala'ok

esa-esak no ndia uen. Tehuu, basa baba'e-babati kala sila, leme Dulak esa mai. ⁵ Hataholi hambu baba'e-babati mata-matak, fo ono-lau hataholi, tehuu basa sala lamanene leme kada Lamatuak esa mai. ⁶ Hataholi mana hambu ues mata-matak, fo lakalala'ok Lamatuak uen, tehuu, kada Manetualain ndia, tulun sila, fo lakalala'ok basa ues sila. ⁷ Lamatuak natudu Ndia Dulan neu hataholi esa-esako sodan, no dala mana fe'e kala, tehuu, no maksud fo suek basa sala laua-lanale no'u. ⁸ Ana fee Ndia Dulan koasan neu hataholi nala. Luma hambu baba'ek fo ala bisa dudu'a naluk, suek fee nanoli-nafadak no mandaan. Luma hambu baba'ek fo lafada manggaledok, hata fo ala bubuluk. ⁹ Luma bali, hambu baba'ek fo lamahete tea-tea leu Manetualain, huu sila nanamba'ak neulalau lo Ndia Dulan. Luma bali, hambu baba'ek fo tao lahai hataholi kamahedik. ¹⁰ Luma bali, hambu baba'ek fo tao tanda heran mata-matak, fo latudu Manetualain anaselin. Luma bali, hambu baba'ek fo lafada Lamatuak hehelun leu Ndia hataholi nala. Luma bali, hambu baba'ek fo bisa bubuluk dulak bee ndia maokak nai Manetualain, ma bee ndia taa. Luma hambu baba'ek fo bisa kokolak nenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai. Luma bali, hambu baba'ek fo bisa kokolak langgaledo dede'a kala sila sosoa-ndandaan. ¹¹ Tehuu, kada Dulak esak fo tao sila basa sala bisa tao ues sala sila. Ana fee hataholi esa-esak fo ala labe'i tao ues tungga Dulak hihii-nanaun.✧

Ao-inak esa, ma ndia baba'en mata-matak

¹² Au sangga akasasama baba'e kala sila, lo hataholi aon. Aok esa, na, baba'en mata-matak.

Tehuu, baba'e mata-mata kala sila, nanamba'ak dadik leu kada aok esak.☆

Ndia, sama leo Karistus hataholi nala. ¹³ Ita basa nggata nanamba'ak to Dulak esa. Huu ndia de, ledoeik ita hambu salanik, na, ita dadik sama leo hataholi nusak esa. Mae, ita hataholi Yahudi do, taa Yahudi, ata do, taa ata, huu Manetualain fee ita basa nggata kada Dulak esak. Ndia sama leo ita basa nggata tinu oe fo neni sodak neme kada oe matak esa mai.

¹⁴ Memak, ao-inak ndia, taa kada baba'ek esak. Huu ndia ndia, dadik neme baba'ek no'uk mai.

¹⁵ Leo o eim nae, “Au ia, taa limak. De, au taa dadik baba'ek neme o ao-inam mai.” Mae ana kokolak leondiak boe oo, tehuu, ndia bei baba'ek neme o ao-inam mai. Tetebes, hetu? ¹⁶ Ma mete ma o ndi'idoom nae, “Au ia, taa mata. De, au taa dadik baba'ek neme o ao-inam mai.” Mae ana kokolak leondiak, tehuu ndia bei baba'ek neme o ao-inam mai. ¹⁷ Dudu'a dei! Mete ma o ao-inam basan dadik neu kada mata, na, talobee fo o bisa mamananene? Ma mete ma o ao-inam basan dadik neu kada ndi'idook, na, talobee fo bisa hae la'e book?

¹⁸ Tehuu ei bubuluk so, Manetualain tao nala ita dadik sama leo ao-inak esa, ma Ana heti ndia baba'en mata-matak, tungga Ndia mata-aon. ¹⁹ Mete ma ita ao-inan kada dadik neme baba'ek matak esa, na, naden taa ‘ao-inak’ bali hetu? ²⁰ Tehuu ndia teteben, na, ita ao-inan naena baba'e mata-matak. Ndia tao dadik ao-ina katemak esa.

²¹ Hataholi matan taa bisa tao nakadadaek hataholi liman, nae, “Au taa paluu o!” Ma hataholi langgan taa bisa nafada hataholi ndia

☆ 12:12 Roma 12:4-5

ein, nae, “Au taa paluu o!” ²² Ndia teteben, na ndia hambu ao-inak baba'en fo ita taok taa balakaik, ma sosoan taa, tehoo, ita bei paluu sala. ²³ Hambu baba'ek fo ita taok sosoan kada fak, tehoo, ita bei takaboi neulalau sala. Ma, hambu baba'ek fo ita mae tatudun boe ma ita mboti neulalau sala. ²⁴ Tehoo, mete ma baba'ek fo taa tao nakamamaek ita, na, ita taa tao hatahata neu sala.

Tehoo, Manetualain nakabubua basa baba'e kala, fo tao sala dadik ao-inak esa. Boe ma, Ana heti fo baba'ek taa kasosoak na, ita takaboi neulalau sala, ²⁵ huu, Ana taa hii ita ao-inan nana baba'ek. Ana nau fo basa baba'e kala, esa suli esa. ²⁶ Huu, mete ma baba'ek esa hambu toto'ak, na, basan namedan boe. Ma mete ma, esa hambu hada-holomata, na, basan lamahoko tungga boe.

²⁷ Leondiak boe neu ei. Huu, ei sama leo Karistus ao-ina kateman. Tungga-tungga hataholi kamahelek dadik sama leo baba'ek esa neme Karistus ao-inan mai. ²⁸ Huu, nai hataholi kamahelek lalada nala, Manetualain fee koasa fo tao ues mata-matak.

Kaesan, Ana nadenu hataholi luma leu lafada Ndia hehelun.

Kaduan, Ana pake hataholi luma dadik neu mana kokolan.

Katelun, Ana tao hataholi luma malelak fo lanoli hataholi fe'ek la'eneu Ndia.

Boe ma, Ana fee koasa neu hataholi luma fo tao tanda heran mata-matak, fo natudu Ndia ana selin.

Luma bali hambu koasa fo tao lahai hataholi kamahedik.

Luma bali hambu baba'ek fo tulu-fali hataholi.

Luma bali hambu baba'ek fo bisa lakaneni hataholi fo ala tao ues no'u lo malole.

Ma Ana fee koasa neu hataholi luma bali, fo bisa kokolak lenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai.✧

²⁹ Ei dudu'am leobeek? Manetualain nadenu basa hataholi la fo leu lafada Ndia hehelun do? Taa. Ana tao basa hataholi la dadik leu Ndia mana kokolan do? Taa. Ana tao basa hataholi la lanoli lalelak do? Taa. Ana fee koasa neu basa hataholi la fo bisa tao tanda heran do? Taa. ³⁰ Ana fee koasa neu basa hataholi la fo tao lahai hataholi kamahedik do? Taa. Ana tao basa hataholi la bisa lakokola lenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai do? Taa. Ana tao basa hataholi la bisa lafada dede'a kala sosoandandaan do? Taa.

³¹ Ei musi mahehele fo simbok ma pake baba'ek kasosoak ndia fee hataholi no'u kala.

Mae leondiak boe, tehoo au bei nau atudu ei dala malolen nalan seli.

13

Susue-lalaik tetebes

¹ Leo au bisa kokolak unik dede'a mata-matak, fo dede'a hataholik do, dede'ak neme Lamatuak ata nusa-sodan do, tehoo au taa aena susue-lalaik fa boe, na ndia nanalan hata? Au kokolang ndia, kada louk, sama leo meko fo kada nalii-nalii leo tong louk fo kada nalii tong-tang, tong-tang. ² Leo, au aena baba'ek fo afada Lamatuak hehelun neu Ndia hataholi nala, ma, au bubuluk basa bui kala, ma au alelak basa dede'a kala fo

✧ **12:28** Efesus 4:11

hataholi malela kala bubuluk, ma, au namahehe-
leng neu Lamatuak matea losa au bisa lali heni
lete kala, tehoo au taa aena susuek fa boe, na,
ndia sosoan hata? Au tataong ndia, sosoan taa
fa boe. ☆ ³ Mete ma au se'o heni basa au hata
nggala, fo basa na pake basa doi nala, fo fee
hataholi kadi'i-taidae kala la'a, do fee au aong
dadik neu tunu-hotuk, * tehoo au taa aena susuek
fa boe, na, ndia sosoan hata? Au taa aena netes
fo soso'uk aok boe. Huu, kada sosoa taak ndia!
Nanalan taa.

⁴ Huu, susuek ndia, dale malole.

Susuek ndia, nggaleloak.

Susuek ndia taa holo.

Susuek ndia, taa soso'u aok.

Susuek ndia, taa koao.

⁵ Susuek ndia taa balakaik.

Susuek ndia, taa nau mesa kana senggi.

Susuek ndia, taa lofoanak luli.

Susuek ndia, taa nambeda dalek.

⁶ Susuek ndia, namahoko no hata fo tetebes,
ma taa nahiik dede'ak fo mana benu
selik.

⁷ Susuek ndia, nakatataka babalak.

Susuek ndia, namahele nakandoo.

Susuek ndia, namahena nakandoo.

Susuek ndia, nahele nakandoo.

⁸ Susuek taa hahae nalelak.

Tehoo hata fo Lamatuak mana kokola nala
lafadak ndia, doo-doo na, taa paluu so bali.
Ma mete ma hataholi kokolak nenik dede'ak
neme Lamatuak Dulan mai, doo-doo boe na, taa

☆ **13:2** Mateos 17:20; 21:21; Markus 11:23 * **13:3** Hambu
susula dede'a Yunani luma nana sulak tamba lae, "fee au
ao-inang dadik neu tunu-hotuk."

paluu so bali. Ma hata fo hataholi malela kala bubuluk ndia, doo-doo boe na, sosoan taa so bali. ⁹ Hatematak ia, ita bubuluk kada faak. Mete ma ita dadik teu Lamatuak mana kokolan, na, kada ita tafada dede'ak fo bei ta matetuk. ¹⁰ Tehuu losa ndia fain, na, dei fo basan dadi latetu. Faik ndia, dede'a kala bei ta matetuk boe, ma, sosoan taa so bali.

¹¹ Conto leoiak: faik fo au bei kadi'i anang, au akokola sama leo kakana ana kala lateme lakokola. Au boe oo dudu'a sama leo kakana anak lateme dudu'a. Tehuu hatematak ia, au dadi inahuuk so. Huu ndia, de au taa heo-hilu sama leo kakana kadi'ik so bali.

¹² Conto fe'ek bali: hatematak ia, ita bisa tita fa, tehuu bei ta manggaledok, sama leo ita pake titilo manggenggeok. Tehuu, doo-doo dei fo basan dadik manggaledok. Ita bisa titan sama leo nai ita mata nala. Hatematak ia au bubuluk kada faak. Tehuu doo-doo, dei fo au bisa bubuluk basa-basan, sama leo Manetualain bubuluk basa-basan la'eneu au ao-inang.

¹³ De, hatematak ia, hambu dede'ak telu fo ita musi taon, fo nahele nakandoo. Na ndia:

ita musi tamahela takandoo teu Lamatuak;
ita musi tamahena takandoo, tae, Ana heti
basan dadik malole;
ma ita musi tasueao takandoo.

Neme dede'a katelu kala ia, na, kasosoak nalan seli, fo ndia, *susuek*. Huu, susuek malolen lena heni neme basan mai.

14

Lamatuak Dulan fee Ndia hataholi nala, uen kofe'e kala

¹ Masusua fo masueao nai basa dede'ak lala'en. Huu, taa hambu dede'a fe'ek fo kasosoak lena bali. Sangga dalak fo Lamatuak Dulan fee baba'ek fo ei bisa tao dede'a-dede'a malole. Nakalenak bali, ei hambu baba'ek fo mafada Lamatuak hehelun. ² Huu, mete ma hataholi hambu baba'ek fo kokolak nenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai, na, Dulak ndia feen koasa fo kada kokolak no Lamatuak, de hataholi mana makabubua lai ndia, taa bubuluk hataholi ndia kokolan. ³ Tehuu, mete ma hataholi hambu baba'ek fo nafada Lamatuak hehelun ndia, na, ana nafada heheluk ndia neu basa hataholi lai ndia. Ana nrafofo'a hataholi namahehelen neu Lamatuak, tao natetea sila dale nala, ma kokoe hataholi mana dale hedi kala. ⁴ Hataholi mana kokolak nenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai, na, kada ana tao natea ndia aon. Tehuu hataholi mana mafada Lamatuak hehelun ndia, tamba tao natea basa hataholi salanik makabubuak nai ndia.

⁵ Au hihing na, ei basa nggei bisa kokolak minik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai. Tehuu au ahiik anaseli, fo ei bisa mafada Lamatuak hehelun. Huu, hataholi mana mafada Lamatuak hehelun ndia, sosoan lena heni neme hataholi fo kada kokolak nenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai. Mete ma kokolak nenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai, na, ndia malole boe, sadi hambu hataholi bisa nafada dede'ak ndia ndandaan. No leondiak, na, heheluk ndia bisa boe tao natea basa hataholi salani kala, fo ala bisa lalelak.

⁶ Tolanoo susue nggalei! Dudu'a sudik dede'ak ia. Leo au mai nai ei, boe ma au kokolak pake dede'ak fo ei taa malelak, na, ei hambu

nanalan hata? Taa hetu? Tehuu mete ma au kokolak ua ei, na, malolenak au afada Lamatuak hihii-nanaun. Malolenak au buka dede'ak fo makahulun taa manggaledok. Malolenak au tulun ei, fo malelak dede'ak no malolen lena bali. Malolenak au asanenedak ei Lamatuak Dede'a-kokolan. Malolenak au anoli ei. Ndia, bei fo kasosoak neu ei hetu?

⁷ Leondiak boe oo, no bua musii kala. Mae sila taa kasodak, tehoo ala tao liik mata-matak. Pake kinuk do, sasanu do, gitar do, mete ma ndia not tao liin kofe'ek, na, neu ko hataholi taa bisa lalalak sosodak bee ndia ana taon hetu?

⁸ Ma mete ma to'ik liin taa manggaledok, na, talobee fo soldadu la bisa bubuluk liik ndia tao tanda fo ala lahehele latati? Taa bisa hetu?

⁹ Leondiak boe neu ei. Mete ma ei kokolak minik dede'ak fe'ek fo hataholi taa lalalak kana no manggaledok, na, ndia sama leo kada ei kokolak mia ani. Kada soso taak, huu hataholi taa bisa lalalak o hihiiim! ¹⁰ Hambu dede'ak no'un seli lai daebafok ia, ma esa-esak no ndia ndandaa hehelin. ¹¹ Mete ma au taa bubuluk hataholi fe'ek dede'an, na, ndia sosoan taa fa boe neu au. Au taa alelak sila, ma sila boe oo taa lalalak au. Ai esa-esak dadik hataholi nusa dea.

¹² Leondiak boe oo, no ei. Ei nau hambu baba'ek neme Lamatuak mai. Ndia malole. Tehuu malolenak ei masusua fo hambu baba'ek fo suek ei bisa paken miu tulu-fali tao matea hataholi kamahela no'u kala dalen!

¹³ De, hataholi fo mana kokolak nenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai, na, malolenak ana hule-haladoi fo Lamatuak boe fee ndia baba'ek, fo bisa nafada dede'ak ndia ndandaan. ¹⁴ Mete ma au hule-haladoi unik Lamatuak Dulan manai au daleng, na au taa alelak au kokolak hata ndia.

¹⁵ De, ndia malolen, au taon leobee? Au hule-haladoi unik Lamatuak Dulan manai au daleng. Ma au boe oo, hule-haladoi unik dede'a de'ek fo au alela kana. Au pake dua sala, tehoo esa-esak no ndia ledoein. Leondiak boe, au soda koa-kiok neu Lamatuak, unik Ndia Dulan manai au daleng. Ma au boe oo, bisa soda unik dede'a de'ek fo au alela kana. Au pake dua sala, tehoo esa-esak no ndia ledoein boe. ¹⁶ Mete ma o kokolak munik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai, fo so'uk koa-kiok neu Manetualain, tehoo hambu hataholi nai ndia fo taa nalelak dede'a kala sila, na, talobee fo sila bisa dalek esa lo o? Ledoeik o moke makasi neu Lamatuak munik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai, na, talobee fo sila bisa sama-sama lakaheik lo o, lae, "Tetebes ndia!" Taa bisa hetu? Huu tala lalelak o kokolam ndia. ¹⁷ Bisa boe, o moke makasi leondiak neu Lamatuak. Tehoo ndia taa tao natea hataholi fe'ek dalen.

¹⁸ Fama ei taa bubuluk, tehoo au kokolak unik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai lena heni ei basa nggei. Ma au oke makasi neu Lamatuak, huu Ana tao nala au bisa kokolak leondiak. ¹⁹ Tehoo mete ma hataholi kamahele kala lakabubua, na, au kokolak unik dede'a de'ek keke'u anak fo lalelak kana, nakalena au anoli sala unik kokola naluk fo mangginggiik neme Lamatuak Dulan mai fo tala lalela kana.

²⁰ Tolanoo susue nggalei! Mete ma ei nau malelak sudik dede'ak hata, na, ei musi manoli tungga dudu'ak leo hataholi lasik. Boso dudu'a sama leo kakana kadi'i kala! Tehoo, no dede'a manggalauk, na, ei musi leo kakana anak, fo taa tao nalelak dede'a manggalauk, huu dale nala

malalaok. ²¹ Nai Lamatuak Susula Malalaon, nana sulak, nae:

“Ita Lamatuan kokolak, nae,

‘Au nau pake hataholi fo kokolak nenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai,

fo Au kokolak neu hataholi nusa Israel.

Tehuu mae Au kokolak leobee boe oo,

ala taa nau lamanene Au.’”[☆]

²² Huu ndia de, ei bisa mita, mete ma hataholi kokolak nenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai, na, ndia dadik tanda neu hataholi fo *bei ta* namahele neu Lamatuak, fo ala bisa lita Ndia koasan. Ndia taa tulun hataholi fo kamahele kala neu Lamatuak so. Tehuu mete ma, hataholi nafada Lamatuak hehelun, na, ndia taa tulun hataholi *bei ta* kamahelek neu Ndia. ²³ Leo ei basa nggei makabubua, boe ma basan kokolak nenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai, ma hambu hataholi taa kamahelek, do hataholi taa mana malelak dede'a kala sila, maso lai ei lalada mala, na, dei fo ala dudu'a leobee? Neu ko ala lae, “Hataholi manai ia kala lamulu so bae maa!”

²⁴ Leo ei basa nggei makokola mafada Lamatuak hehelun, ma hambu hataholi taa kamahelek, do hataholi taa nalelak heheluk sila, maso lai ei lalada mala, neu ko hataholi la sila nau lamanene hata fo ei kokolak ndia, te ndia natudu sila sala nala, losa ala palisak lutu-lutuk sila soda hehelin. ²⁵ Boe ma dede'a manggalauk fo nana nafunik nai dalen nala, dei fo nana bukak fo basa hataholi la bubuluk. Basa boe ma, dei fo ala sendek lunggu-langgan nala fo lakaluku-lakatele leu Manetualain, lae, “Wei! Manggaledok so, Manetualain nai ei lalada mala!”

²⁴ Leo ei basa nggei makokola mafada Lamatuak hehelun, ma hambu hataholi taa kamahelek, do hataholi taa nalelak heheluk sila, maso lai ei lalada mala, neu ko hataholi la sila nau lamanene hata fo ei kokolak ndia, te ndia natudu sila sala nala, losa ala palisak lutu-lutuk sila soda hehelin. ²⁵ Boe ma dede'a manggalauk fo nana nafunik nai dalen nala, dei fo nana bukak fo basa hataholi la bubuluk. Basa boe ma, dei fo ala sendek lunggu-langgan nala fo lakaluku-lakatele leu Manetualain, lae, “Wei! Manggaledok so, Manetualain nai ei lalada mala!”

[☆] **14:21** Yesaya 28:11-12

Basa hata fo ita tao kala, na, tao tungga teteben. Boso babali kasa

²⁶ De, tolanoo susue nggalei! Mete ma ei makabubua, na, hataholi esa-esak no ndia baba'en. Hambu mana soda fo koa-kiok neu Manetualain. Hambu mana manoli hataholi la'eneu Lamatuak. Hambu mana mafada dede'ak neme Lamatuak mai, fo makahulun nana nafunik. Hambu mana kokolak nenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai. Ma hambu fo bisa nafada kokolak sila ndandaan. Basa dede'a kala sila, musi latetea hataholi fe'e kala namahehelen.

²⁷ Mete ma hambu hataholi nateme kokolak nenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai, na, ndia malole. Tehuu mae kada hataholi dua do telu, na, dai ndia so. Boso no'u kala. Esa kokolak basa dei, bei fo esa kokolak bali. Ma musi hambu hataholi fo bisa nafada sila kokola nala ndandaan. ²⁸ Leo mete ma taa hambu hataholi bisa nafada kokolak sila ndandaan, na, boso kokolak nenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai, nai hataholi no'u kala matan. Ela fo ala kokolak loa-naluk nai sila dale heheli nala. Sila boe oo, bisa kokolak lo Lamatuak leondiak.

²⁹ Mete ma ei makabubua, na, kada dua do telu, fo kokolak mafada Lamatuak hehelun. Fe'e kala timba-tai neulalau sila kokola nala.

³⁰ Tehuu leo Lamatuak nafada dede'ak esa fo makahulun taa manggaledok, neu hataholi esa fo nanggatuuk nai ndia, na, hataholi ndia musi nafada dede'ak ndia neu basa malai ndia kala. Ma hataholi fo mana kokolak manai mata musi hahae, fo fee lelak neu hataholi fo bei fo namanene neme Lamatuak ndia mai, fo ana kokolak. ³¹ Teteben, na, ei basa nggei bisa mafada Lamatuak hehelun. Tehuu, ela hataholi

esa kokolak basa, bei fo ndia nonoon. No leondiak, na basa hataholi la bisa lamanene, basa sala lanoli ma basa sala bisa lameda sila dale nala boe latea. ³² Masanenedak, hataholi mana kokolak nafada Lamatuak hehelun boe oo, musi heti nalelak ndia aon. Basa na, esa bisa nahani esa, ma fe'ek bisa nakatataka nala aon. ³³ Huu, taa hambu naodek nai Manetualain. Basan nana hetik ma ndoo-ndoo.

Nai sudi bee, mete ma hataholi kamahele kala lakabubua, na, sila natetemen leoiak: ³⁴ Ina kala musi langgatuuk ndoo-ndoo. Boso bafa nala beau. Ala musi lamanene leu malangga nala. Huu, Manetualain Heti-heun boe oo, nafada leondiak, hetu? ³⁵ Mete ma hambu inak esa natane dede'ak esa, na, ela ana fali dei, bei fo natane ndia sao toun. Huu, mete ma ina kala lahuu lai uma huhule-haladoik dale, na, ndia kada tao nakamamaek!

³⁶ Ei dudu'a mae leobee!? Huu Manetualain Dede'a-kokolan taa neme ei mai! Ma Ndia Dede'a-kokolan taa kada fee ei mesa nggei nai kota Korintus! Dudu'a neulalau dei! ³⁷ Mete ma hambu hataholi ana taok aon bisa nafada Lamatuak hehelun, fo, dudu'a nae ndia simbo koasa neme Lamatuak Dulan mai, na, ndia mesa kana bubuluk, nae, dede'ak fo au sulak fee ei ndia, taa heti-heuk neme au mai, tehoo ndia palenda neme Yesus fo ita Lamatuan mai. ³⁸ Mete ma hambu hataholi taa nau simbo dede'a kala sila, na, ei boso simbok ndia.

³⁹ Tolano susue nggalei! Mbalak eik, fo ei hambu koasa fo bisa kokolak mafada Lamatuak hehelun. Ma boso ka'i hataholi, mae, ala taa bole kokolak lenik dede'ak neme Lamatuak Dulan mai. ⁴⁰ De, mete ma ei makabubua,

na, makalala'ok basan no tetebes, fo tungga mandaan. Dede'ak esa la'ok dei, bei fo fe'ek tungga. Makalala'ok basan no nana hetik. Boso babali kasa!

15

Karistus nasoda fali neme Ndia mamaten mai

¹ Tolanoo susue nggalei! Au nau fo ei masaneda Lamatuak Hala Malolen la'eneu dala sodak fo au afada neu ei so, neme makahulun mai. Ei simbo malan boe ma mahele tungga makandoo Halak ndia. ² Huu, Halak ndia bisa tao nasoda ei, sadi ei to'u tea-tea ndia makan-dondoo henin. Tehuu, mete ma ei taa mamahele makandoo neu Manetualain, na, ei namahehele mala sila, sosoan taa.

³ Au anoli ei so dede'a kala fo kasosoak nalan seli, fo makahulun hataholi nanoli nitak au so. Fo ndia: Karistus, fo Manetualain haituan mai so, ma maten so fo tao nasoda ita, teme ita sala-singgo nala mai, fo nandaa no Lamatuak Susula Malalaon nana sulak neme makahulun mai.✧

⁴ Boe ma ala latoi Ndia. Basa de, neu binesan, boe ma Lamatuak tao nasoda falik Ndia, nandaa leo Lamatuak Susula Malalaon nana sula memak neme makahulun mai.✧ ⁵ Basa boe ma Karistus natudu ao-inan neu Petrus.* Ndia boe oo, natudu ao-inan neu ana mana tungga kasanahulu dua kala.✧ ⁶ Basa de, la'i esa, Ndia boe oo natudu

✧ **15:3** Yesaya 53:5-12 ✧ **15:4** Sosoda Koa-kio kala 16:8-10; Mateos 12:40; Hataholi Nadedenu nala Tutuin 2:24-32 * **15:5** Susula Malalaok dede'a Yunani nana sulak nae, "Kefas". Kefas ndia, na, Petrus nade fe'en. ✧ **15:5** Mateos 28:16-17; Markus 16:14; Lukas 24:34, 36; Yohanis 20:19

ao-inan neu hataholi kamahele kala natun lima lenak. De, basa sala bisa lita Ndia! Neme sila mai, hambu no'u kala bei kasodak. Kada luma mate sala so. ⁷ Basa boe ma, Ana natudu ao-inan neu ka'a Yakobis. Boe ma neu basa Ndia nadedenu nala.

⁸ Au boe oo mate'en nala seli, ita Ndia. Huu, au sama leo ana mate'a teisuusuk fo bonggi nakabuik tete'en.✧ ⁹ Lamatuak nadedenu fe'e nala, basa sala kasosoak lena au. Mete ma tungga teteben, na, taa nandaa au dadik Ndia nadedenun. Huu, makahulun, au ndia tao doidoso Lamatuak hataholi nala sudi lai bee.✧ ¹⁰ Tehuu, Manetualain natudu Ndia dale malolen neu au. Boe ma, Ana tao au fo dadik sama leo hatematak ia. Ledoeik Ana tao dede'a malole neu au, Ana taa ngganggali heni fai no sosoa taak. Babasan, de au mbalak eik lena heni basan! Naa te, au taa ndia tao ues, tehuu, Lamatuak dale malolen ndia tao ues nai au sodang.

¹¹ De, mete ma au ndia anoli, do hataholi fe'e kala lanoli, na taa hata-hata. Huu ai basa nggai manoli dede'ak sama. Ai mafada hataholi la'eneu Lamatuak Hala Malolen nakandondoo henin. Huu ndia de, ei mamahale neu Hala Malole fo bei sama ndia.

Hataholi mana matek neu ko nasoda fali

¹² Ai mateme manoli, mae, Karistus, fo Lamatuak haituan mai so, nasoda fali neme Ndia mamaten mai. Hatina de ei luma mae, "Hataholi mana mate kala, taa lasoda fali"? Ndia huun hata? ¹³ Huu, leo hataholi maten fo taa nasoda

✧ **15:8** Hataholi Nadedenu nala Tutuin 9:3-6 ✧ **15:9** Hataholi Nadedenu nala Tutuin 8:3

fali, na, ndia ndandaa nae, Karistus boe oo taa nasoda fali! ¹⁴ Ma mete ma Karistus taa nasoda fali, na, basa hata fo ai mateme mafada hataholi la, sosoan taa. Ma ei namahehelem neu Ndia, kada loulatak! ¹⁵⁻¹⁶ Ma, mete ma tetebes hataholi mana matek taa nasoda fali, na, ai boe oo, sakasii pepekok la'eneu Manetualain. Huu, ai mateme manoli, mae, “Manetualain ndia tao nasoda falik Karistus!” Memak ai mafada leondiak. Tehuu, mete ma hataholi mana matek taa nasoda fali, na, ndia ndandaan, nae, Manetualain taa tao nasoda fali nitak Karistus. ¹⁷ Du'a sudik dede'ak ia: mete ma, Karistus taa nasoda fali, na, ei namahehelem neu Manetualain sosoa taak! Huu, ei bei lembe ei sala-singgo mala! ¹⁸ Taa kada ndia, huu basa hataholi mana mate kala, fo makahulun nanamba'ak no Karistus, de, mete ma Karistus taa nasoda fali nitak, na, sila boe oo, mate kofe'e dook lo Manetualain. ¹⁹ Ita tasalai teu Karistus, tae, dei fo Ana nau tao malole neu ita. Tehuu mete ma tamahena leondiak, fo kada nai daebafok ia, na, ndia sosoan taa! Ma ita dadik hataholi kasian nalan seli neme basan mai!

Huu, Karistus nasoda fali, de neu ko hata dadi?

²⁰ Naa te taa leondiak hetu maa? Huu teteben, na ndia: Karistus fo Manetualain haituan mai ndia so, nasoda falik neme Ndia mamaten mai! Ma, taa kada Ndia mesa kana, huu dei fo hataholi kamahale kala fo mana mate kala so boe, lasoda fali. Karistus sama leo buna-boa makasososak, fo natudu, nae, sila fo mana mate kala, dei fo lasoda fali tungga Ndia. ²¹ Makahulun ele, kada hataholi esak, fo ndia Adam, fo ana la'olena Lamatuak palendan. De, ndia huhukun, ndia

mamates. Huhukuk ndia boe oo, tuda la'eneu basa ita hataholi. Tehuu, hatematak ia, hambu hataholi esa bali, fo ndia Karistus, fo mana masoda tungga Lamatuak palendan. Huu Ndia malolen, de hataholi mana matek bisa nasoda fali! ²² Basa hataholi mana la'olena Lamatuak palendan, hambu huku mate boe, sama leo Adam. Leondiak boe, basa hataholi fo nanamba'ak no Karistus, neu ko Manetualain fee sala lasoda fali.

²³ Tehuu, esa-esak no ndia fain. Karistus dadik hataholi sososak fo nasoda fali, sama leo buna-bona sososak isinaak ndia. Ma neu ko, mete ma Ana fali main neni daebafok ia mai so, bei fo Ndia hataholi nala lasoda fali boe. ²⁴ Basa ndia, bei fo daebafok basan. Faik ndia, Karistus dadik Manek fo tao nakalulutu basa koasa, basa palenda, ma basa malelak fo musu lo Lamatuak. Ndia boe dadik Manek fo fee falik Ndia hak palendan neu Manetualain, fo Ndia Aman.

²⁵ Huu, Ana musi to'u palenda nakandoo, losa Manetualain tao nasenggi basa mana laban Karistus, fo ala do'ok leu Ndia. ²⁶ Hambu dede'ak esa bali fo lamusuk lo ita hataholi. Huu ndia de, ita musi mate. Tehuu, babasan Lamatuak boe oo nau tao nasenggi mamates koasan. Ana tao basa leondia, boe ma taa hambu hataholi mate so bali. ²⁷ Nai Lamatuak Susula Malalaon nana sulak nae, “Lamatuak tao basa nana senggi kala fo lakatele neu Hataholi fo Ana helu haituan mai.” Ledoeik nana sulak, nae, “basa nana senggi kala lakatele leu Ndia Hataholin”, manggaledok so, nae, Manetualain taa masok nai ndia. Huu, Lamatuak mesa kana ndia so'u nala Ndia, fo

✧ 15:25 Sosoda Koa-kio kala 110:1

dadik Lamatuak neu basa-basan. ✨ 28 Dei fo mete ma basan lamanene tebe-tebe leu Manetualain Anan, na, neu ko Anak ndia fee falik basan neu Ndia Aman, fo Aman so'u nala Ndia so, dadik neu basa sala Lamatuan. Basa boe ma, Manetualain to'u palenda nakandondoo henin nai basa dede'a kala, neu basa hataholi la.

Leo hataholi mana matek taa nasoda fali

29 Hambu hataholi nau salani, nggati hataholi mana matek fo bei ta nana salanik. Mete ma hataholi mana matek taa nasoda fali, na, hatina de ala nau salani nggati hataholi mana matek? †

30 Ma hatina de ai nau masale mamates tungga-tungga ledoeik, leo hataholi mana matek taa bisa lasoda fali? 31 Huu tungga-tungga faik uak au mate! Tehuu tolanoo susue nggalei! Au soo, au ameda taa hata-hata, leo au mate. Huu au bisa botik au matang, huu, ei nanamba'ak nakandoo mia ita Lamatuan Yesus Karistus, fo Manetualain haituan mai so. 32 Fain, fo au bei nai kota Efesus, au ambue asisimbo bafak ua hataholi la fo sama leo banda fui manggalauk. Leo kada au aule fo au bisa senggik soaneu au ao-ina heheling, tehuu, taa soaneu Lamatuak, na, ndia kada sosoan taa! Tehuu mete ma tetebes hataholi mana matek taa nasoda fali, na malolenak ata tungga kada hataholi kokolan, fo nae,

“Mai fo ata feta takasoe,
ma kada ta'a-tinu malada-malada,
huu fo'a, te ita mate so!” ✨

✨ 15:27 Sosoda Koa-kio kala 8:6 † 15:29 Lalanek ia taa manggaledok. Hadak leo “hambu salanik fo nggati hataholi mana matek” taa nai lalane fe'ek nai basa susula *Lamatuak Hehelu Beun*. ✨ 15:32 Yesaya 22:13

³³ Boso ei nana kedi nalak, fo dudu'a tungga leondiak! Huu, hambu kokolak lae, “Mete ma, ei eik esa mia hataholi manggalauk kala, na, ndia tao o singgo muma dala soda ndoos mai.”

³⁴ Boso tao manggalauk bali! Hahae leo! Heti o aom! Tao kada ndoos! Teteben na, musi mameda mae, huu, nai ei lalada mala, bei hambu hataholi fo bei ta lalalak Manetualain.

Mete ma, ita tasoda fali, dei fo ita aon leobeek?

³⁵ Hambu mana matanek, “Mete ma hataholi nasoda fali, na, dei fo ndia dalam leobeek? Ma sila ao-ina nala dadi leobeek?”

³⁶ Nggoak aa! Mete ma sele bini, na bini ndia nakalulutuk nai dae dale dei, bei fo ana bisa nasoda ma nanumbu. ³⁷ Ma bini fo ita selen ndia, mata-aon taa sama leo mana manumbuk ma nadoo. Ndia kada bini kamatuuk, matak leo hade gandum, do hade, do bini fe'e kala. ³⁸ Esa-esak tungga ndia mata-aon, fo tungga Lamatuak hihii-nanaun. Huu Ndia ndia naketu nala sesele kala, esa-esak no mata-aon so.

³⁹ Banda ma hataholi leondiak boe. Esa-esak no ndia mata-aon, tungga Lamatuak hihii-nanaun. Boe ma hataholi ao-inan, tungga hataholi mata-aon. Banda ao-ina nala, esa-esak no ndia mata-aon. Mbuik no ndia enan. I'ak no ndia enan. Fe'ek bali no ndia enan.

⁴⁰ Hambu buas nai lalai, ma hambu buas nai daebafok. Mana lai lalai hambu sila ana selin. Tehuu ana selin ndia, fe'e neme malai daebafok. Malai daebafok boe oo, hambu sila ana selin. Tehuu ana selin ndia, fe'e neme manai lalai.

⁴¹ Mete ma nai lalai, ledo ana selin fe'e; bulak

ana selin fe'e; ma nduu kala ana seli nala mana fe'e kala. Esa-esak no ndia mata-aon. Esa-esak no ndia ana selin. De, basan ka ana selik hetu maa?

⁴² Mete ma hataholi mana matek nasoda fali, na, ndia sama leo bini isinaak ndia. Huu mete ma natoï basa hataholi mana matek, na, ndia mbombolan nakalulutuk, hetu? Tehuu mete ma ana nasoda fali so, na, ana taa sama leo makahulun so. ⁴³ Ledoeik ita tatoï hataholi mana matek, na, ita tameda tae mbombolak ndia manggenggeok. Tehuu, mete ma hataholi ndia nasoda fali so, na, ndia ana seli maa! Huu, ana dadik malalaok! Hataholi mana matek, taa bisa tao hata-hata neu ledoeik hataholi latoin. Tehuu, ledoeik ana nasoda fali so, na, ana dadik balakaik nalan seli! ⁴⁴ Mete ma hataholi bei nasoda, na, nalelak kada dudu'a ma namemedak hetu? Tehuu, ledoeik maten, fo ana nasoda fali, na, Lamatuak Dulan feen nasoda tetebes. Ma ndia taa sama leo makahulun so bali.

⁴⁵ Hataholi makasososak fo sama leo ita, na ndia Adam. Tungga Lamatuak Susula Malalaon, nana sulak, nae, “ana dadik hataholi kasodak, fo dudu'a ma nameda nalelak.” Tehuu, hataholi mata-aok leo Adam fo nai lain seli, na ndia Karistus. Ndia Dulan ndia, bisa fee hataholi nasoda tetebes. ⁴⁶ Hataholi makasososak ndia, fo ndia hataholi nalelak kada dudu'a ma kada namemedak, boe ma ana bisa mate. Tehuu, mana masoda falik ndia, na ndia hataholi fo mana masoda tetebes neme Lamatuak Dulan mai. ⁴⁷ Hataholi mata-aok makasososan nai daebafok ia, nana taok neme dae isik mai. Tehuu, hataholi fo nanamba'ak no Manetualain

✧ **15:45** Tutuik la'eneu Sososan 2:7

manai lalai, mata-aon sama leo Karistus, fo neme lalai mai. ⁴⁸ Ita fo mana masoda nai daebafok ia, mata-aok sama leo hataholi sososak, fo Lamatuak taon neme dae isik mai. Tehuu hataholi fo nanamba'ak no Manetualain nai lalai, mata-aon sama leo Karistus fo maneme lalai mai. ⁴⁹ Ita hatematak ia mata-aok sama leo Adam fo Lamatuak taon neme dae isik mai. Tehuu doo-doo boe ma ita nananggatik mata-ao beuk, fo sama leo Karistus maneme lalai mai.

⁵⁰ Tolanoo susue nggalei! Au ahiik afada ei, leoiak: ita mana dadik hataholi mata-aok makasososan, ita ao-inan neme daak ma duik. No leondiak, ita taa bisa simbo ita pusakan, fo dadik Manetualain ana nala nai nusa-sodak. Taa bisa! Huu hataholi mata-ao leondiak, dei fo ao-ina nala lakalulutuk, boe ma ala taa bisa simbo dede'ak fo nahele nakandoo.

⁵¹ De, mamanene neulalau! Huu au sangga buka fee ei dede'a buik esa. Neu ko hambu hataholi kamahelek luma taa mate sala. Tehuu, ita basa nggata mata-aon musi nana nggati beuk.

⁵² Ledoeik to'ik nalii mate'en, basa ia la kada ala dadi kaiboik. Nggafan lena heni hate o matam. Ledoeik to'ik nalii boe ma hataholi mana mate kala fo'a fali. Ma mete ma ala fo'a fali, na, ala taa mate seluk, ma taa lakalulutuk seluk so. Leondiak boe, no ita. Ita basa nggata dadik mata-ao beuk. ✧ ⁵³⁻⁵⁴ Huu, ita ao-ina nala mana bisa lakalulutuk ia, sangga nana nggatik dadik mata-aok taa mana makalulutuk so bali! Ma ita mana bisa mate ia, sangga nana nggati dadik mata-aok fo taa bisa mate so bali! Ndia tao tungga hata fo nana sulak memak nai Susula Malalaok, nae,

✧ **15:52** 1 Tesalonika 4:15-17

“Lamatuak tao nakalulutu mamates koasan so,
ma Ana senggi ndia!

Huu ndia de, ita taa mate so bali.”☆

⁵⁵ “Heeh, Mamates!

O koasam nai bee?

Heeh, Mamates!

O dededom nai bee bali?”☆

⁵⁶ Hatina de mamates neni namemeda hedis neu hataholi? Ndia, huu ita tao salak. Ndindia! Hatina de ita sala-singgo nala laena koasa leon-diak? Ndia huu Manetualain Heti-heun natudu, nae, ita sala-singgo nala la'olena Ndia Palendan. Ndindia so! ⁵⁷ Tehuu hatematak ia, basan dadi fe'ek so! Boe ma ita basa nggata toke makasi no'uk teu Manetualain. Huu, Ndia bisa tao nala ita senggi dede'a manggalau kala, tesik ita Lamatuan Yesus Karistus, tataon. Ma Karistus mana senggi tetebes.

⁵⁸ De, tolanoo susue nggalei! Mahele tea-tea! Boso mangge'o! Ei uem neu Lamatuak musi boe malole, ma boe namano'u. Huu ei bubuluk so, mae, ei tao ues mbilu mbuse fee ita Lamatuan ndia, na taa loulatak.

16

Doik fo hataholi fee kala suek tulu-fali Lamatuak hataholi nala

¹ Hatematak ia, au sangga sulak la'eneu doik fo ei makakabubua mala sala sila, suek tulu-fali neu Lamatuak hataholi nala lai Yerusalem. Au afada hataholi kamahеле kala malai nusa Galati, fo ala musi lakabubua doi kala sila leobee. Hatematak ia, ei musi tao tunggan boe.☆ ² Tungga-tungga

☆ **15:53-54** Yesaya 25:8 ☆ **15:55** Hosea 13:14 ☆ **16:1** Roma 15:25-26

sosodaina, na, basa hataholi la musu mbeda sila doi nala fa, neme sila ue-taon buna-boan mai. Boso mahani au mai, bei fo ei mulai makabubua doik. ³ Boe ma, mete ma au mai so, na, ei matudu ei hataholi mala fo ei mamahale sala, fo mini doi tulu-fali kala sila neu Lamatuak hataholi nala malai Yerusalem. Basa na, dei fo au sulak susulak fo alelela kasa leu malangga salanik manai elek. ⁴ Ma, mete ma ei dudu'a mae, malole au bisa tungga, na ai bisa miu no'u.

Paulus sangga neni mamana no'uk neu

⁵ Mete ma au la'o ndule nusa Makedonia so, na, bei fo au uni ei uu. Tehuu au akahuluk uni Makedonia uu dei.✧ ⁶ Basa ndia, bei fo au sangga leo tataak ua ei doo-doo ana; fama losa basa fai makasufun. Basa na, ei bisa tulun au uni mamana fe'ek uu bali. ⁷ Au ta maksud uni ei uu kada ta dook. Huu au sangga leo ua ei ala doo-doo, mete ma ndia tungga Lamatuak hihii-nanaun. ⁸ Tehuu, au bei nau leo nai kota Efesus ia, losa fai malole Pentakosta, [na ndia basa faik lima hulu neme fai malole Paska mai].✧ ⁹ Mae nai ia hambu hataholi no'uk laban Lamatuak uen, tehuu au hambu lelak no'u fo bisa tao ala ues no'uk.✧

¹⁰ Mete ma Timotius neni ei miu, na, simbok mala ndia no malole, fo boso ana dudu'a hatahata. Huu ndia ndia, ita Lamatuan hataholi mana tao uen, sama leo au.✧ ¹¹ Boso matanggodo hataholi la sulu latahihiik ndia. Tulun ndia, suek

✧ **16:5** Hataholi Nadedenu nala Tutuin 19:21 ✧ **16:8** Malangga Anggama la Heti-heun 23:15-21; Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 16:9-11 ✧ **16:9** Hataholi Nadedenu nala Tutuin 19:8-10 ✧ **16:10** 1 Korintus 4:17

ana fali no sodak, neni au mai. Huu, au ua tolanoo fe'e kala, mahanin.

¹² Hambu dede'ak esa bali. Au kokoe ita tolanoo Apolos so, fo neu tilo ei ma tolanoo fe'e kala. Tehuu, hatematak ia ana bei ta nau neti. Kada mahani, mete ma ana hambu fai malole, bei fo neti.

Tao dede'ak esa bali

¹³ Ei musi manea aok neulalau! Ei musi mahele, fo mamahale makandoo neu Lamatuak! Boso bii! Tao matetea o dalem! ¹⁴ Ei tao sudi hata, na, matudu ei susuem mala.

¹⁵ Tolanoo susue nggalei! Ei basa nggei bubuluk, mae, ka'a Stefanus ma ndia uma isi nala dadik leu hataholi sososak fo lamahale leu Karistus, nai nusa Akaya ele. Boe ma ala tao ues mbilu mbuse, fo ono-lau basa hataholi kamahale kala lai ele. De, au oke fo[☆] ¹⁶ ei mamanene miu hataholi mata leondiak. Fo ndia, hataholi mana tao ues tingga-tingga, fo ono-lau no'u mia hataholi kamahale kala.

¹⁷ Au dokodoe sangga tilo ei. Boe ma au daleng namahoko, huu ka'a Stefanus, ka'a Fortunatus, ma ka'a Akaikus, ala mai lai ia. No leondiak, ala nggati ei. ¹⁸ Ala tao latetea au daleng, sama leo ala tao latetea ei dale mala boe. Ei musi fee hada-holomata neu hataholi mata leondia kala.

Paulus haitua soda-molek neu ei basa nggei

¹⁹ Salani kala malai nusa Asia, haitua soda-molek neu ei. Ka'a Akila ma saon ka'a inak Priskila,* ma basa hataholi fe'e kala fo lateme

☆ **16:15** 1 Korintus 1:16 * **16:19** Susula Malalaok dede'a Yunani nai ia nana sulak, nae, "Priska". Priska ma Priskila ndia, na, kada nadek esa ndia.

lakabubua lai sila uman boe oo, ala haitua soda-molek, huu, sila nanamba'ak lakandoo lo ita Lamatuan. ☆ ²⁰ Basa hataholi kamahelek lai ia boe oo, haitua soda-molek.

Mete ma ei makabubua, na, soluk esa no esa minik i'iduk fo nandaa neu hataholi kamahele kala.

²¹ Hena mete sudik dei! Huu au, Paulus ia, pake au lima heheling fo sulak leoiak: *Soda-molek!*

²² See fo taa naena susuek neu ita Lamatuan, na, neu ko Manetualain hukun.

Au ateme me'usee hataholi, pake hataholi Yahudi dede'a Aram, ae, "*Marana ta!*" Ndia ndandaan, nae, "Lamatuak aa! Mai leo!"

²³ Au oke fo Yesus, ita Lamatuan, natudu Ndia dale malolen neu ei.

²⁴ Au sue ei basa nggei, huu ita nanamba'ak no'u to Karistus, fo Lamatuak haituan mai so.

Losa ia leo. Soda-molek!

Neme au mai,

Paulus

☆ **16:19** Hataholi Nadedenu nala Tutuin 18:2

**Rote Lole Alkitab
Genesis and the New Testament in the Rote Lole
language of Indonesia**

copyright © 2004 Unit Bahasa dan Budaya

Language: Rote Lole (Lole)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-28

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

66fb93de-30be-533a-80d6-f3d0582cedf6